

**ЕДИНЕЧЕН ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО
ЗА 2020 ГОДИНА
СО ПРОГРАМА ЗА РАЗВОЈ И ДЕЛОВЕН ПОТФАТ**

Скопје, Април 2021 година

Содржина	Страна
Макроекономски движења	1-2
Банкарски сектор на Република Северна Македонија	3-4
Податоци за среден курс	5
Халкбанк Скопје 2020 – основни показатели	5
Број на вработени и квалификациона структура	5-7
Анализа на Билансот на Состојба	7-13
Анализа на Билансот на Успех	14-16
Политика на управување со ризикот	17-21
Информатичка технологија	22-23
Маркетинг активности	24-25
Контрола на усогласеноста на работењето на банката со прописите, спречување перење пари и финансирање тероризам	26
Дирекција за внатрешна ревизија	27-29
Дирекција за внатрешна контрола	29
Финансиски план на банката	30-31
Деловен потфат на Банката	31
Примања на членовите на Надзорниот одбор	31
Надомест на извршните директори	31
Извештај за корпоративно управување на Халкбанк АД Скопје	32-52

1. Економско опкружување

Макроекономски движења во Република Северна Македонија

Макроекономските движења во 2020 година како во Република Северна Македонија така и на глобално ниво беа условени од глобалната здравствена криза, која започна на почетокот на годината и со себе донесе многу неизвесности и нестабилности.

Со цел заштита на здравјето на населението и спречување на понатамошно ширење на новата вирусна инфекција, беа донесени низа рестриktivни мерки, меѓу кои и прогласување на вонредна состојба во државата. Сето ова доведе до силен пад во економската активност и појава на економска криза која ја придружи здравствената.

Народната Банка на Република Северна Македонија (НБРСМ) како сите други централни банки веднаш реагираше со низа мерки за намалување на негативните ефекти од кризата врз економијата. Каматната стапка на благајничките записи беше намалена на најниско историско ниво од 1,5%, а исто така се изврши и намалување на понудениот износ на благајнички записи се со цел зголемување на ликвидноста на банкарскиот систем и поддршка на кредитните текови во економијата. Исто така беа донесени и регулаторните измени со коишто се обезбедува поголема флексибилност и стимулации на банките за процесот на кредитирање, како и измените кај задолжителната резерва со коишто се ослободува дополнителна ликвидност и му се дава поддршка на кредитирањето на најпогодените сектори во економијата.

Европската централна банка (ЕЦБ) на Народната банка оваа година и одобри репо-линија во вредност од 400 милиони евра, наменета за обезбедување девизна ликвидност за финансиските институции во Република Северна Македонија. Ваквиот инструмент е од големо значење бидејќи во услови на висока неизвесност и на евентуални можни поголеми нарушувања на меѓународните пазари заради шокот од ковид-19 овозможува брз пристап до ликвидност во евра.

И покрај силните реакции на носителите на фискалната и монетарната политика вториот бран на кризата доведе до забавување на закрепнувањето на економијата и се очекува да има продолжени економски ефекти врз потрошувачката и инвестициите и во првата половина на 2021 година.

Пад на активноста, гледано структурно се забележа речиси кај сите дејности, но најпогодени беа дејностите трговија, транспорт и угостителство.

Покрај здравствената криза во Република Северна Македонија силно влијание на економските движења имаа и домашните политички случувања како и блокадата на евроинтеграциските процеси на РСМ од страна на источниот сосед.

Појавата на вакцините порано од првичните очекувања се очекува да донесе позитивни придвижувања, но закрепнување на економијата се очекува дури во втората половина од 2021 година.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
БДП во % (реален раст) **	-0,50%	2,90%	3,60%	3,90%	2,80%	1,10%	2,90%	3,20%	-4,40%
БДП / број на жители (евра) **	3.680	3.948	4.141	4.382	4.659	4.839	5.175	5.398	5.215
Индустриско производство (период/период) ***	-6,60%	3,20%	4,80%	4,90%	3,50%	0,20%	5,40%	3,70%	
Буџетски дефицит (мил евра) **	-288	-313	-359	-315	-261	-274	-188	-221	-876
Девизни резерви (мил евра) **	2.193	1.993	2.436	2.262	2.613	2.336	2.867	3.263	3.360
Стапка на невработеност ***	31,00%	29,00%	28,00%	26,10%	23,70%	22,40%	20,70%	17,30%	16,60%
Инфлација *	3,30%	2,80%	-0,30%	-0,30%	-0,20%	1,40%	1,50%	0,80%	1,20%
Каматна стапка на благајнички записи *	3,75%	3,25%	3,25%	3,25%	3,75%	3,25%	2,50%	2,00%	1,50%

Клучни макроекономски показатели:

Извори на податоци:

* Народна Банка на РСМ

** Министерство за финансии

*** Државен завод за статистика

¹ Податок со трет квартал од 2020 година

Просечната стапка на **инфлација** во периодот јануари - декември 2020 година изнесува 1,2% со очекување да се зголеми до 1,5%.

Бруто домашниот производ (БДП) Во првиот квартал од 2020 година здравствената криза сеуште немаше значаен ефект врз економијата со што се оствари раст на БДП од 0,2%, но веќе во вториот квартал импактот беше огромен со што реалниот БДП се намали за 12,7% на годишна основа. Во третиот квартал економската активност забележа намалување втор квартал по ред, но со значително поблаг интензитет. Падот во третиот квартал изнесуваше 3,3% на годишна основа.

Падот на економската активност главно се должи на неповолните движења во индустријата и некои услужни дејности, како што се трговијата, транспортот и угостителството.

Како резултат на случувањата поврзани со новата вирусна инфекција и преземените мерки за спречување на нејзиното ширење, трговијата забележа висок реален пад на годишна основа и значителен негативен тренд во вториот квартал од годината. Гледано одделно по видови промет, пад на активноста се забележува кај сите три видови трговија (трговија на големо, трговија на мало и трговија со моторни возила).

Кај транспортот, најзначајен беше падот на активноста во вториот квартал од годината и тоа кај сите видови транспорт, со оглед на рестрикциите во движењето на населението, како локално, така и во меѓународни рамки. Најизразен пад на годишно ниво забележаа патничкиот воздухопловен, патничкиот патен, патничкиот железнички, како и товарниот воздухопловен сообраќај, додека нешто помал пад има кај товарниот железнички и товарниот патен сообраќај.

Индекс на индустриското производство. Кај индексот на индустриско производство најизразен беше годишниот пад во преработувачката индустрија, а помал пад се забележа во енергетскиот сектор и рударството. Во вториот квартал негативни придонеси се забележаа кај најголемиот дел од дејностите. Најизразен негативен придонес се забележа кај дејностите во кои се активни странските извозни капацитети. Кај традиционалните дејности, позначителен негативен придонес во вториот квартал се забележува кај дејностите „производство на облека“ и „производство на текстил“, а позабележителен негативен придонес има и „производството на мебел“. Од друга страна, дејност каде што се забележува највисок позитивен придонес е „производството на основни фармацевтски производи и фармацевтски препарати“

Надворешно – трговска размена. Во текот на 2020 година како резултат на ширењето на вирусот и ограничувањето на движењето на населението дојде до намалување на побарувачката и надворешната трговија. Сето ова предизвика намалување и на извозната и на увозната компонента што резултираше со значителен пад на надворешно трговската размена. Надворешнотрговската размена со странство во вториот квартал од 2020 година изнесува 2.469,5 милиони евра, или 22,7% од БДП, што претставува позначително намалување за 33,6% или 10,5 п.п. од БДП.

2. Банкарски сектор на Република Северна Македонија

Во 2020 година и покрај здравствената и економската криза со која се соочуваме внатре во државата но и на глобално ниво, банкарскиот сектор во Република Северна Македонија ја задржа стабилноста и отпорноста на шокови. Досега негативното влијание на здравствената криза немаше позначаен ефект врз банкарскиот сектор, но во третиот квартал од 2020 година се забележува пад во одделни сегменти од банкарското работење како што се кредитирањето на претпријатијата и депозитите од домаќинствата. Како резултат на ова во наредниот период може да се очекуваат во определена мера пренесување на негативните ефекти од здравствената криза и во банкарскиот сектор.

Во третиот квартал од 2020 година, банкарскиот сектор се намали за една банка поради тоа што на истата и беше одземена дозволата за работа поради неисполнување на минималните законски услови за работење на една банка. По овој настан банкарскиот сектор на Р.С. Македонија, го сочинуваат четиринаесет (14) банки и две (2) штедилници. Наспроти релативно големиот број на банки, банкарскиот сектор се карактеризира со висока концентрација. Согласно класификацијата на НБРСМ по групи на банки според нивната големина, според податоците заклучно со 30.09.2020 година, во групата на големи банки влегуваат 5 банки, во групата на средни банки има 7 банки и останатите 2 се мали банки. Големите банки партиципираат со 76,53% во вкупната актива на банкарскиот сектор, заклучно со 30.09.2020 г. (74,64% % во 2019 година).

Во текот на 2020 година банкарскиот сектор забележа намалување на кредитниот ризик и нефункционалното портфолио што главно се должи на три фактори како што се отписот на целосно резервираните нефункционални кредити, излезот на една банка од банкарскиот сектор како и мерките преземени за справување со корона кризата (одложување на отплатата на кредитите и поместување на прагот на деновите на доцнење). Со сето ова дојде до намалување на стапката на нефункционалните кредити на историски најниско ниво од 3,4%. Најголемо намалување на нефункционалните кредити се забележува во корпоративниот сектор и заклучно со 30.09.2020 изнесуваат 5,4% од вкупните кредити на нефинансиски друштва додека нефункционалните кредити на домаќинствата во однос на вкупните кредити на домаќинствата изнесуваат 1,6%.

На почетокот на здравствената криза Народната Банка воведо низа мерки кои беа во насока на креирање на ликвидност во банкарскиот сектор со цел поддршка на македонската економија што доведе до подобрување на ликвидносните показатели на банките во РСМ.

Од аспект на солвентност и капитализираност, банките во 2020 година иако забележаа минимален пад кој е резултат на зголемената активност, сепак ја задржаа стапката на адекватност на капиталот на ниво од 16,9% (30.09.2020). Структурата на сопствените средства исто така укажува на тоа дека банкарскиот сектор располага со квалитетен капитал кој се состои 91% од редовен основен капитал, 0,4% додатен основен капитал и 8,6% дополнителен капитал.

Во третиот квартал од 2020 година вкупната актива на банките забележа забавен раст и истата изнесува 568.174 милиони денари. На годишна основа растот изнесува 7,5% (8,9% на 30.09.2019). Растот во најголема мера се должи на порастот на ликвидната актива пред се поради растот на пласманите во домашни државни хартии од вредност како и во краткорочни девизни средства во странски банки. На страната на пасивата најизразен раст има кај обврските по основ на кредити како резултат на повлекување на средства од кредитната линија на ЕИБ. Зголемување има и кај депозитите од нефинансиските друштва, додека депозитите од финансиските институции бележат намалување во овој период.

Кредитирањето во текот на 2020 година забележа раст од 6,7% (5,7% со 30.09.2019 год.). Овој раст во најголема мера се должи на фактот што речиси 45% од кредитите на нефинансиските друштва беа под мораториум и ратите од кредитите воопшто не се отплаќаа. Кредитите на нефинансиските друштва во текот на 2020 година забележуваат раст 5,2%, но во третиот квартал поради излезот на една банка од банкарскиот сектор во овој квартал кредитите на нефинансиските друштва забележаа пад од 2,7%.

Кредитирањето на домаќинствата наспроти кредитирањето на нефинансиските институции во третиот квартал забележува пораст и со тоа се зацврстува повисокото учеството на кредитите на домаќинствата од 51,3% во структурата на вкупните кредити.

Во поглед на депозитите во банкарскиот сектор, покрај сите ризици со кои се судри банакраскиот сектор оваа година, предизвикани од здравствената и економската криза а дополнително и од намалувањето на бројот на банките, тие сепак бележат раст. Годишниот раст на вкупните депозити изнесува 6,6%. Растот главно се должи на зголемување на депозитите на нефинансиските друштва, додека кај депозитите од домаќинствата се забележува намалување во третиот квартал од 2020 година што е резултат на затворањето на една банка.

Банките во првите девет месеци од 2020 година остварија поголема добивка споредено со минатата година 2,1% или 123 милиони денари. Банкарскиот систем оствари добивка од 5,9 милијарди денари која главно се должи на капитални добивки од продажба на преземени средства, наплата на претходно отпишани побарувања, мал раст на нето каматен приход и намалување на оперативните трошоци.

Показателите за профитабилност на банкарскиот сектор покрај порастот на финансискиот резултат на банките, поради поголемиот раст на просечната актива и на капиталот и резервите бележат намалување и заклучно со 30.09.2020 изнесуваат ROAA 1,4% и ROAE 12,3%.

Каматната маргина е позитивна, но продолжува трендот на постојано намалување и на 30.09.2020 таа изнесува 3,2%.

Каматната стапка на благајничките записи како резултат на мерките на Народната Банка за зголеување на ликвидноста на банкарскиот сектор го достигна сториски најниското ниво од 1,5%. Ова со себе донесе поголемо намалување на активните каматни стапки во однос на пасивните каматните стапки. Со ова пондерираниот просечна активна каматна стапка се намали за 0,4 процентни поени во однос на минатата година и изнесува 4,8%, додека пондерираниот просечна пасивна каматна стапка се намали за 0,1 процентен поен и изнесува 1,1%

Клучните показатели на работењето на банкарскиот систем во Р.С Македонија се прикажани во прегледот подолу:

<i>Во милиони евра</i>	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Вкупни средства на банкарски сектор	4.964	5.385	5.783	6.007	6.511	6.878	7.233	7.513	8.187	8.943	9.210 ¹
Годишна промена	13,7%	8,5%	6,6%	4,7%	8,4%	5,6%	5,2%	3,9%	9,0%	8,45%	7,5%
Вкупно нето кредити на банкарски сектор	2.737	2.943	3.104	3.281	3.613	3.967	4.216	4.494	4.880	5.233	6.228 ¹
Годишна промена	7,1%	7,5%	5,5%	5,7%	10,1%	9,8%	6,3%	6,6%	8,6%	6,75%	6,7%
Вкупно депозити на клиенти на банкарски сектор	3.468	3.807	3.990	4.215	4.668	4.979	5.250	5.518	6.038	6.595	7.218 ¹
Годишна промена	13,5%	9,8%	4,8%	5,6%	10,7%	6,5%	5,4%	5,1%	9,4%	8,45%	6,6%
Капитал на банкарски сектор	524	595	641	677	704	745	768	814	884	980	1098 ¹
Годишна промена	5,2%	13,5%	7,7%	5,6%	4%	5,8%	3,0%	6,0%	8,6%	10%	
Нето добивка на банкарски сектор	37	19	24	38	51	75	103	107	136	108	96 ¹
Годишна промена	37%	-48,6%	26,3%	58,3%	36,4%	47%	37,2%	3,9%	27,1%	-27,1%	

1 Податок со трет квартал од 2020 година

3. Податоци за средниот курс на позначајните валути

Средниот курс на валутите во периодот од 2013 до 2020 година е следниот:

Валута	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
УСД	50,2353	54,9518	53,6887	51,2722	58,3258	56,3744	50,5604	44,6284
ЕУР	61,6940	61,4856	61,4950	61,4907	61,4812	61,5947	61,4814	61,5113
ЦХФ	56,8242	56,5593	54,7742	52,5472	57,2504	56,9583	51,1152	50,1764
ГБП	68,3136	72,1577	68,1234	69,3087	71,8071	83,4617	78,5906	73,5429

4. Халкбанк Скопје 2020 - основни показатели

- Зголемување на вкупните средства од 16,7%;
- Зголемување на нето кредитите од 15,4%;
- Одржување на стапката на нефункционални кредити од 1% во 2020 и 0,8% во 2019 година;
- Стапката на нето кредити во однос на вкупни депозити на крајот од 2020 изнесува 85,8%;
- Зголемување на депозитите на клиентите од 23,3%;
- Зголемување на депозитите на населението од 17,5%;
- Зголемување на депозитите на правните лица и останати депозити за 26,1%;
- Зголемување на бројот на трансакции во платниот промет со странство за 4,3%;
- Зголемување на бројот на трансакции во платниот промет во земјата за 11,6%;
- Бројот на вработени на крајот од 2020 година изнесува 632;
- Остварен е позитивен финансиски резултат по оданочување во износ од 556.404 илјади денари, односно 9 милиони евра, што претставува намалување од 20,7% во однос на 2019 година.

5. Број на вработени и квалификациона структура

На 31.12.2020 година Банката има 632 пријавени вработени во Р.С. Македонија. Квалификационата структура на вработените во Банката е следната.

	Д-р на науки	Магистри	ВСО	ВШО	ССО	Вкупно
Скопје	1	64	351	3	35	454
Битола	-	2	11	-	1	14
Прилеп	-	2	9	-	-	11
Струмица	-	1	12	-	-	13
Неготино	-	2	4	-	2	8
Гевгелија	-	1	6	-	2	9
Св. Николе	-	-	8	-	-	8
Ресен	-	1	5	-	-	6
Куманово	-	-	13	-	-	13
Гостивар	-	2	8	-	1	11
Тетово	-	4	14	-	-	18
Дебар	-	-	7	-	-	7
Охрид	-	-	9	-	-	9
Струга	-	-	6	-	1	7
Штип	-	2	8	-	-	10
Кавадарци	-	1	4	-	2	7
Кичево	-	1	6	-	-	7
Велес	-	3	4	-	1	8
Кочани	-	1	5	-	-	6
Радовиш	-	1	5	-	-	6
Вкупно	1	88	495	3	45	632

Обуки за вработените

Согласно Имплементацијата на Планот во 2020 година и усвоената стратегија за работа во оваа година, со оглед на околностите, поради заштита од корона вирусот, поголем дел од планираните внатрешни и надворешни обуки не беше возможно да се реализираат. Банката во периодот јануари - декември 2020 година реализираше активности за подобрување на работењето, преку организација на следните внатрешни обуки од кои дел со физичко присуство а останатите онлајн и тоа:

- Воведна обука за нововработени – наменета за сите нововработени во Банката (во склоп на обуката спаѓаат: обука за спречување перење пари и финансирање тероризам, информациска сигурност, вовед во ИТ околина, обуки во делот на операции, маркетинг (корпоративни клиенти, МСП, население), управување со депозити, платежни картички, кредитирање, финансиско планирање и известување, управување со перформанси, односи со јавност, човечки ресурси, управување со квалитет, управување со ризици, управување со средства, ликвидност и тргување, меѓународно банкарство и финансиски институции, функционирање на филијала;
- Обука за Соработници за работа со клиенти за население;
- Обука за Девизен платен промет за селектирани Оперативни менаџери и Референти за банкарски операции;
- Обука во делот на осигурување за нова група на лиценцирани застапници во осигурувањето;
- Обуки во делот на безбедност на информацискиот систем:
  - Annual Acceptance of the Information Security Policy 2020.

Со цел усовршување на стекнатите работни квалификации и вештини, вработените од Банката учествуваа и на надворешни обуки, конференции, работилници, советувања и семинари од кои дел со физичко присуство а останатите онлајн и тоа:

- Central and Eastern European Forum 2020;
- Visa Operational Support Client Forum;
- Конференција - Cisco Live 2020;
- CheckPoint CPX-360 2020 Premier Cyber Security Summit and Expo;
- Семинар - Управување со перформансите на вработените;
- Обука за континуирано професионално усовршување на овластени сметководители;
- Обука “Заштита на парите од фалсификување”;
- Предавање: “The importance of dual education for the development of the banking and financial sector”;
- Обука - Certified Documentary Credit Specialist;
- Обука - Trade Based Money Laundering (TBML);
- Обука - VMware vSphere: Install, Configure, Manage [V6.7];
- Семинар - New Law for Personal Data Protection – Review and news;
- Обука - CEH: Certified Ethical Hacker;
- Обука - 20767C: Implementing a SQL Data Warehouse;
- Семинар - New Law for Personal Data Protection – Review of the role and position of the Personal Data Protection Officer;
- Обука - ITIL v4 Fondation;
- Обука - ITIL VMware vSphere: Optimize and Scale;
- Обука - The Auditing profession faced with a pandemic of Covid 19 challenges and possible solutions;
- Обука - Internal Auditing during the time of COVID 19 pandemic;
- Семинар - Cyber and Information Security Management;
- Обука за етика за Овластени ревизори;
- Обука - Fraud and Covid 19;

- Обука - 20480: Programming in HTML5 with JavaScript and CSS3;
- Обука - Scrum Master Certified;
- Семинар - Application of the revenue method in estimates and financial analyses;
- Семинар - Working from home, measures for salary reduction, manner and conditions for conducting disciplinary procedure;
- Семинар - IT Disasters and continuity of the operations;
- Обука – Напреден Excel;
- Обука - 20768: Developing SQL Data Models;
- Семинар - Предизвици и перспективи на професијата-Овластен ревизор;
- Обука - PMI;
- Обука - Data analyst course;
- Семинар - Anti-money Laundering Foundation Level;
- 12 International MHRA Conference;
- Обука во организација на Здружението за внатрешни ревизори на Македонија;
- Семинар - Managing Information and Security Risks;
- Семинар - The new PDP Law and What That Means for Companies?;
- Обука - 20764: Administering a SQL Database Infrastructure;
- Обука за прва помош;
- Обука за здравје и безбедност;
- Обука за противпожарна заштита;
- Курсеви за изучување на турскиот јазик.

6. АНАЛИЗА НА БИЛАНСОТ НА СОСТОЈБА

Вкупната актива на Банката на 31 декември 2020 година изнесува 66.934.167 илјади денари или 1.085 милиони евра (во 2019: изнесува 57.375.654 илјади денари, односно 933,2 милиони евра).

Зголемувањето на Вкупната актива на годишно ниво изнесува 16,7%, (нето зголемување од 9.558.513 илјади денари или 154,9 милиони Евра во споредба со истиот датум 2019 година).

Структурата на Билансот на Состојба на 31.12.2020 година е како што следи:

Средства	Учество	Извори на средства	Учество
Кредити и побарувања на клиенти	65,7%	Депозити на клиенти	71,1%
Парични средства и парични еквиваленти	17,5%	Капитал и резерви	13,9%
Хартии од вредност и средства за тргување	10,9%	Останати позајмени средства	8,9%
Останати средства	1,3%	Депозити од Банки	5,3%
Основни средства	3,6%	Останати обврски	0,6%
Вложувања во придружени друштва	0,9%	Посебна резерва и данок	0,2%
Вкупно	100%	Вкупно	100%

Со состојба на 31.12.2020 каматоносната актива во вкупната актива учествува со 86,2%, додека каматоносната пасива во вкупната пасива учествува со 48,9%.

Показателот на нето кредити во однос на вкупни депозити на крајот од 2020 изнесува 85,8% (2019 година овој показател изнесуваше 91,8%). За целите на пресметка на овој показател во делот на депозити се вклучени депозити на клиенти и депозити на банки а во делот на кредити вклучени се кредитите на коминтенти и кредитите на Банки.

Кредити на коминтенти и банки

Вкупните нето кредити на Банката со состојба 31.12.2020 година изнесуваат 43.978.492 илјади денари (713 милиони евра) и остварија пораст од 15,4% во однос на 2019 година.

Секторската распределба на бруто кредитите на комитенти на Банката на 31.12.2020 година во износ од 44.643.372 илјади денари (723,6 милиони евра) е како следи:

Секторска поделба на кредити	Износ 000 МКД	Износ 000 евра
Нефинансиски друштва	22.038.937	357.230
Домаќинства	21.597.109	350.068
Нерезиденти	991.864	16.077
Држава	15.462	251
Вкупни бруто кредити	44.643.372	723.626

Со состојба на 31.12.2020 за кредитите на клиенти е пресметан кумулативен износ на исправка на вредноста во износ од 664.880 илјади денари (10,8 милиони евра).

Од аспект на рочната структура на кредитната база:

- Краткорочните кредити учествуваат со 13%, во износ од 5.762.794 илјади денари (93.409 илјади евра)
- Долгорочните кредити учествуваат со 87%, во износ од 38.215.698 илјади денари (619.439 илјади евра)

Во рамките на Нето краткорочните кредити е содржана тековната достасаност на долгорочните кредити во износ од 439.461 илјади денари (7.123 илјади евра).

Во износот на Нето вкупните кредити е вклучена обврската по пресметана камата за кредити во износ од 472.002 илјади денари (7.651 илјади евра).

Износот на сомнителни и спорни побарувања (ССП) со состојба на 31.12.2020 година изнесува 426.235 илјади МКД (6.909 илјади евра), додека споредено со 31.12.2019, кога нивната состојба била 280.568 илјади МКД (4.563 илјади евра), ССП бележат зголемување во износ од 145.666 илјади МКД (2.361 илјади евра), односно зголемување од 51,9%.

Платежни картички

Вкупниот број на платежни картички е прикажан во табелата која следи:

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Visa Classic credit	18.490	19.193	18.791	21.244	22.664	24.214	22.818	18.473	12.852
Visa Business credit	304	333	347	334	368	354	258	184	108
Mastercard credit card	6.332	7.064	7.368	7.284	7.501	8.380	8.597	9.378	8.158
Master Business Revolving card	222	268	289	328	341	371	114	1	/
Mastercard credit Contactless card	9.754	10.276	10.196	8.879	9.077	8.083	6.572	3.267	/
Maestro debit card	0	1.453	13.291	13.706	39.261	37.400	41.518	33.348	25.847
Visa Electron debit card	19.005	38.803	56.132	61.261	69.166	62.541	57.285	46.066	33.475
Visa Gold credit card	847	880	887	919	906	346	308	265	97
Halkbank Co-branded	15	18	18	21	28	17	/	/	/
Visa Business Debit	3.451	2.833	2.167	2.043	1.253	568	/	/	/
Mastercard World Contactless	769	736	530	334	8	/	/	/	/
Mastercard Debit Contactless	90.132	59.212	45.272	28.910	/	/	/	/	/
Mastercard Business Debit	2.090	1.560	1.023	256	/	/	/	/	/
Visa PayWave Electron	46.593	20.124	4.259	/	/	/	/	/	/
Visa Platinum	4.907	3.846	1.486	/	/	/	/	/	/

Visa PayWave Credit	330	/	/	/	/	/	/	/	/
Вкупно картички	203.241	166.599	162.056	145.519	150.573	142.274	137.470	110.982	80.537

Бројот на дебитни картички изнесува 166.178, додека бројот на кредитните картички изнесува 37.063.

Со растот на дебитните картички, забележано е зголемување во делот на трансакциите со дебитни картички кои достигнува преку 9 милиони и 27% пораст, додека остварениот промет од 285 милиони еур е зголемен за 21%.

Во 2020-та број на трансакции со кредитни картички е над 690.000 трансакции и остварен е промет од 17.442.000 еур.

Клиентите на Банката, дел од нејзините услуги можат да ги користат преку мрежата на 133 банкомати од кои 28 се кеш-ин банкомати.

Во делот на број на ПОС терминали, пазарното учество е зголемено на 21,95% во септември 2020 и достигнат е број од 7.634 терминали со 31.12.2020. Опслужени се преку 25 милиони трансакции со раст од 15,17% и нивниот промет достигна износ од 314 милиони евра со раст од 19,71%.

Во 2020 забележан е значителен пораст на имплементација на нови трговци кои користат Виртуелен ПОС терминал – електронска трговија. Бројот на активни електронски продавници заклучно со 31.12.2020 е 315 со забележан пораст од 76% во однос на 2019. Кај трансакциите во 2020 година бележиме континуиран раст со направени 972.019 трансакции и маркантен пораст од 238%, истото е забележано и кај остварениот промет со пораст од 278% и над 32 милиони еур.

Пазарните трендови се движат кон дигитализација и технолошки новитети. Банката го следи трендот и годинава изврши успешна надградба и воведување на нови функционалности на електронското и мобилното банкарство. Олеснет и унапреден е начинот на најава со биометрика или пин, push нотификации, брз преглед на состојба, Smart send-свои ми на сметка опција и останати функционалности. Бројот на корисници на е-банкарство и м-банкарство бележат раст од 23%, додека трансакциите преку овој канал имаат раст од 16,42%.

Мобилното банкарство на Халкбанк АД Скопје од 2020 е достапно и на Huawei App Galery. Халкбанк АД Скопје во 2020 година лансираше нова мобилна апликација HalkPay- дигитален паричник наменет за сите корисници физички лица на дебитни и кредитни картички од брендот Mastercard.

Воведување на Garmin Pay за бесконтактно плаќање со Garmin часовник наменето за сите корисници физички лица на дебитни и кредитни картички од брендот Mastercard издадени од Халкбанк.

Превземените средства

Превземените средства на 31.12.2020 година се во износ од 1.254.081 денари (20.327 евра). Во текот на 2020 година Банката нема превземен, но има продадено еден заплнет имот. Согласно регулативата на НБРСМ, Банката еднаш годишно врши проценка на превземените средства.

Нематеријални и материјални средства за сопствени потреби

Сегашната вредност на основните средства на Банката со состојба 31.12.2020 е 2.427.232 илјади денари (39.343 илјади евра), од тоа 130.626 илјади денари (2.117 илјади евра) нематеријални и 2.296.606 илјади денари (37.226 илјади евра) материјални средства.

Состојба на дата 31.12.2020

000 МКД

	НАБАВНА ВРЕДНОСТ	АМОРТИЗАЦИЈА ДО 01.01.2020	АМОРТИЗАЦИЈА ВО 2020	СЕГАШНА ВРЕДНОСТ
ЛИЦЕНЦИ	140.512	76.606	13.925	49.981
СОФТВЕР	285.356	174.323	30.899	80.134
ВЛОЖУВАЊА ВО НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА ЗЕМЕНИ ПОД ЗАКУП	45.096	39.810	4.775	511
ВКУПНО НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	470.964	290.739	49.599	130.626
ЗГРАДИ	2.096.372	190.796	19.292	1.886.284
ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА	59.369	60.070	-5.645	4.944
КОМУНИКАЦИСКА ОПРЕМА	24.196	12.198	3.928	8.070
ОПРЕМА ЗА ЛАДЕЊЕ И ГРЕЕЊЕ	56.381	44.134	3.475	8.772
МЕБЕЛ	95.398	79.288	4.912	11.198
АЛАРМНИ СИСТЕМИ/ПРОТИВПОЖАРНИ АПАРАТИ	29.938	24.078	1.173	4.687
ОПРЕМА ЗА РЕКЛАМИРАЊЕ	29.394	16.096	2.098	11.200
КОМПЈУТЕРСКА ОПРЕМА	718.044	440.887	72.229	204.928
ОСТАНАТИ СРЕДСТВА	68.034	28.118	5.114	34.802
ИНВЕСТИЦИИ ВО ТЕК	36.822	0	0	36.822
ИНВЕСТИЦИИ ВО ИЗНАЈМЕНИ СРЕДСТВА/ФИЛИЈАЛИ	212.710	106.427	21.384	84.899
ВКУПНО МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	3.426.658	1.002.092	127.960	2.296.606
ВКУПНО ОСНОВНИ СРЕДСТВА	3.897.622	1.292.831	177.559	2.427.232

Останати средства

Останатите средства на 31.12.2020 година во вкупен износ од 848.610 илјади денари (13.755 илјади евра), ја има следната структура:

Поделба на средствата	Износ 000 мкд	Износ 000 евра
VISA	249.570	4.045
Исплатени пензии	194.332	3150
MASTER	97.809	1585
Останато	79.306	1285
Картично работење	74.633	1210
Однапред платени трошоци	65.455	1061
Аванси за нематеријални средства	41.476	672
Побарувања за провизии и надомести	18.812	305
Залихи	15.762	255
Побарувања по судски такси	6.602	107
Побарувања од купувачите	4.062	66
Порамнување со Western Union	489	8
Побарувања од вработените	302	5
Вкупно:	848.610	13.755

За делот на останати средства е пресметана исправка на вредност во износ од 7.985 илјади денари (129,4 илјади евра).

Депозити од банки

Заклучно со 31.12.2020 година Банката има над 187 илјади депозитни клиенти и 283.485 трансакциски сметки.

Депозитите од Банки со состојба 31.12.2020 година изнесуваат вкупно 3.565.161 илјади денари (57.788 илјади евра) од кои 565.220 илјади денари се депозити на домашни банки и 2.993.462 илјади денари депозит од Халк Банка Турција, како и 6.479 илјади денари редовни и ограничени девизни сметки на странски банки (Главница и камата).

Депозити на банки	2020	2019	% учество 2020	% учество 2019
Домашни банки	565.220	86.279	15,85%	3,32%
Странски банки	2.999.331	2.513.229	84,13%	96,66%
Ограничени депозити	610	610	0,02%	0,02%
Вкупно:	3.565.161	2.600.118	100%	100%

Депозити на коминтенти

Вкупната депозитна база на Банката со состојба 31.12.2020 година изнесува 47.668.751 илјади денари (772.664 илјади евра), и оствари пораст од 22,4% во однос на 2019 година.

Согласно секторската распределба, депозитната база на Банката на 31.12.2020 година е како што следи:

Секторска поделба на депозити	Износ 000 мкд	Износ 000 евра
Нефинансиски друштва	21.361.650	346.252
Депозити на Население	19.512.923	316.286
Финансиски друштва (освен банки)	4.596.660	74.507
Депозити на нерезиденти	1.304.974	21.152
Депозити на непрофитни институции	701.934	11.378
Депозити на Држава и јавен сектор	190.610	3.090
Вкупно:	47.668.751	772.664

Од аспект на рочната структура на депозитната база:

- Краткорочните депозити учествуваат со 57,4%, во износ од 27.339.734 илјади денари (443.150 илјади евра);
- Долгорочните депозити учествуваат со 42,6%, во износ од 20.329.017 илјади денари (329.514 илјади евра).

Во рамките на краткорочните депозити е содржана тековната достасаност на долгорочните депозити во износ од 10.994.761 илјади денари (178.214 илјади евра).

Во износот на вкупните депозити е вклучена обврската по пресметана камата за депозити во износ од 141.282 илјади денари (2.290 илјади евра).

Други позајмени средства (Обврски по кредити)

Кредитните линии од меѓународните финансиски институции претставуваат значаен дел од вкупните извори на средства на Банката и на крајот од 2020 година изнесуваат 5.935.096 илјади МКД (96 милиони евра), (8,85% од вкупните извори на средства и обврски на Банката - вкупни обврски и капитал).

Со кредитната линија од ГГФ (Green for Growth Fund) се подржуваат инвестициите во модерни ефикасни технологии кои имаат голем економски потенцијал. Кредитот обезбеден од ГГФ и овозможува на Халкбанк - преку своите Еко-кредитни производи, зголемување на опсегот и обемот на финансирање на проектите за енергетска ефикасност (ЕЕ), какви што се замената на енергетски неефикасните системи за снабдување со топлина и надградувањето на надворешната ѕидна и покривна инсталација, системите за греење и осветлување и останати уреди. Кредитните производи за ЕЕ кои се насочени кон деловните клиенти вклучуваат и замена и/или надградување на енергетски неефикасната производна опрема и останатиот дел од опремата кој се користи во текот на производните процеси. Кредитот од ГГФ, исто така, ќе го олесни и пристапот до кредити во руралните области и ќе овозможи замена и модернизирање на застарената опрема за земјоделство.

Соработката со ЕФСЕ е во делот на обезбедување долгорочни инвестициски кредити кои ќе ги задоволат финансиските потреби на микро и малите претпријатија. Покрај овој аранжман кредитот ја зајакнува способноста на Халкбанк да понуди соодветно структурирани кредитни производи за домување, наменети за населението. Соработката помеѓу Халкбанк и ЕФСЕ датира уште од 2006 година, во тоа време Фондот обезбеди финансиски средства за кредитирање на домаќинства со ниски приходи, како и микро и мали претпријатија и ја поддржа стратешката насоченост на Халкбанк кон овие сегменти од пазарот.

Во текот на 2020 година, продолжи успешната соработка со Развојна банка на Северна Македонија. Во рамки на активностите за зголемена поддршка на работењето на малите и средни претпријатија, банката обезбеди средства од кредитната линија ЕИБ наменета за финансирање на мали и средни претпријатија и приоритетни проекти, кредитната линија на KfW (германската развојна банка) наменета за проекти на микро, мали и средни претпријатија, како и учество во програмата за кредитирање на развојот на микро, мали и средни претпријатија, поддршка на извозот и за трајни обртни средства.

Поволните кредити за малите и средни претпријатија значеа пристап до капитал и подобрена ликвидност, додека за стопанството значеа нови инвестиции и отворање на нови работни места. Во периодот на ограничени можности за изнаоѓање на поволни извори за развој на земјоделието, со оваа кредитна линија од Земјоделскиот кредитен дисконтен фонд (ЗКДФ) ќе се овозможи подобрување на пристапот на земјоделците кон долгорочните и краткорочните кредити, како на малите и средни претпријатија чија основна дејност е преработка и извоз на земјоделски производи.

Халкбанк продолжи со реализација на Проектот за самовработување, мерка за самовработување преку кредитирање со цел заинтересираните невработени лица да се обучат за претприемништво и да регистрираат сопствен бизнис во различни сектори: агробизнис, занаетчиство, лични услуги, трговија, производство, туризам и сл.

Во текот на годината редовно се сервисираат обврските по постојните кредитни линии од домашните и странските кредитори.

Банката континуирано се стреми да најде побрзи и поефикасни решенија за задоволување на специфичните потреби на клиентите. Банката има воспоставено коресподентски односи со повеќе од 290 банки. Преку 9 банки од 5 различни земји, банката врши трансакции преку 19 сметки во 11 различни валути.

За задоволување на растечките потреби на своите клиенти покрај соработката со постоечките коресподентски банки, Банката воспоставува односи со Банки преку одобрување на лимити за соработка во делот на финансирање на трговија и тргување со финансиски инструменти.

Останати обврски

Најголемиот дел од останати обврски се однесува на:

Видови на обврски	Износ 000 мкд	Износ 000 евра
Порамнување со ВИСА	185.582	3.008
Нераспределен девизен прилив	90.081	1.460
Разграничени приходи од претходна година	66.795	1.083
Обврски од картично работење	33.402	541
Останато	24.710	401
Порамнување со Мастер	11.703	190
Основачки влог на фирми	6.754	109
Обврски кон добавувачите	4.775	77
Останати даноци и придонеси	4.136	67
Нераспределен денарски прилив	2.340	38
Обврски за провизиите и надоместите	28	0
Пресметани трошоци	27	0
Вкупно:	430.333	6.975

Потенцијални и превземени обврски

Банката обезбедува финансиски гаранции и акредитиви.

Вкупните потенцијални обврски на Банката на 31.12.2020 година изнесуваат 24.751.323 илјади денари (401.195 илјади еур), за кои е обезбедена посебна резерва во износ од 26.494 илјади денари (429 илјади еур).

Видови на потенцијални и превземени обврски	Износ 000 мкд	Износ 000 евра
Преземени обврски за кредитирање и неискористени кредитни лимити	16.250.579	263.406
Платежни непокриени гаранции	4.017.238	65.116
Чинидбени непокриени гаранции	1.882.658	30.516
Непокриени акредитиви	1.219.987	19.775
Неискористени лимити на кредитни картички	642.524	10.415
Неискористени пречекорувања по тековни сметки	494.498	8.015
Издадени покриени гаранции и акредитиви	235.708	3.821
Покриени акредитиви	8.131	132
Вкупно:	24.751.323	401.195

7. АНАЛИЗА НА БИЛАНСОТ НА УСПЕХ

Во периодот јануари - декември 2020 Банката регистрираше позитивен финансиски резултат пред оданочување во износ од 617.310 илјади денари или 10 милиони Евра.

По пресметаната даночна обврска за непризнаените даночни расходи и Данокот на Добивка во износ од 60.906 илјади денари (987 илјади евра), Банката оствари позитивен финансиски резултат по оданочување во износ од 556.404 илјади денари или 9 милиони Евра.

Вкупните приходи за 2020г. изнесуваат 2.135.287 илјади МКД (34.611 илјади еур) и се со следната структура:

Поделба на приходите	2020			2019			% промена
	Износ 000 мкд	Износ 000 евра	% учество	Износ 000 мкд	Износ 000 евра	% учество	
Нето приходи од камата	1.610.747	26.109	75,4%	1.595.511	25.862	77,4%	-2,0%
Нето приходи од провизии	334.483	5.422	15,7%	331.470	5.373	16,1%	-0,4%
Нето курсни разлики	82.179	1.332	3,8%	62.378	1.011	3,0%	0,8%
Нето приходи од тргување	(1.210)	(20)	-0,1%	719	12	0,0%	-0,1%
Други приходи	109.088	1.768	5,1%	70.971	1.150	3,4%	1,7%
Вкупно приходи;	2.135.287	34.611	100%	2.061.049	33.408	100%	
Поделба на расходите	Износ 000 мкд	Износ 000 евра	% учество	Износ 000 мкд	Износ 000 евра	% учество	
Исправка на вредноста на Финансиските средства	(143.225)	(2.322)	9,1%	(64.711)	(1.049)	4,8%	4,3%
Загуба поради оштетување на нефинансиските средста	(563)	(9)	0,0%	(590)	(10)	0,0%	0,0%
Трошоци за вработените	(614.579)	(9.962)	38,9%	(577.685)	(9.364)	42,5%	-3,6%
Амортизација	(188.774)	(3.060)	12,0%	(151.503)	(2.456)	11,1%	0,8%
Останати расходи од дејноста	(570.836)	(9.253)	36,2%	(486.277)	(7.882)	35,8%	0,4%
Данок на добивка	(60.906)	(987)	3,9%	(78.290)	(1.269)	5,8%	-1,9%
Вкупно расходи;	(1.578.883)	(25.592)	100%	(1.359.056)	(22.029)	100%	

Нето приходи од камата

Нето приходите од камата во 2020 година изнесуваат 1.610.747 илјади денари, односно 26,1 милиони евра. Во однос на 2019 година нето каматниот приход бележи зголемување од 1%.

Вкупните приходи од камата за 2020 година изнесуваат 2.099.327 илјади денари (34 милиони евра), односно зголемување во однос на 2018 година од 1,3%.

Вкупните расходи од камата за 2020 година изнесуваат 488.580 илјади денари (7,9 милиони евра), односно зголемување во однос на 2019 година од 2,5%.

Во структурата на приходите од камати, најголемо учество имаат:

- приходите од камата за кредити на и побарувања од комитенти во износ од 1.966.430 илјади денари (31,9 милиони евра);
- приходи од камата од вложувања во хартии од вредност во износ од 92.369 илјади денари (1,5 милион евра);
- приходи од камата на парични средства и парични еквиваленти во износ од 32.595 илјади денари (528 илјади евра);
- приходи од камата од кредити и побарувања од банки во износ од 5.793 илјади денари (94 илјади евра) и од
- наплатена нефункционална камата (на нето основа) износ од 2.140 илјади денари (35 илјади евра).

Во структурата на расходите од камата, најголемо е учеството на:

- расходи за камата по депозити на комитенти во износ од 359.601 илјади денари (5,8 милиони евра);
- расходи за камата за обврски по кредити (позајмици, кредитни линии) во износ од 115.284 илјади денари (1,9 милиони евра);
- останати расходи (платени камати за задолжителна резерва) во износ од 10.039 илјади денари (163 илјади евра);
- расходи за камата на депозити на банки во износ од 3.656 илјади денари (59 илјади евра).

Согласно секторската анализа на приходите од камата, најголемо е учеството на население 48,6%, нефинансиски друштва 43,2%, држава 4,7%, банки 1,8%, нерезиденти 1,6% и остатокот од 0,1% отпаѓа на исправката на нефункционална камата.

На страната на расходите од камата, согласно секторската анализа, најголемо е учеството на останати финансиски друштва (небанкарски) 32,7%, население 25,6%, нефинансиски друштва 23,3%, банки 14,5%, нерезиденти 2,6%, непрофитни институции кои им служат на домаќинства 1,1% и држава 0,2%.

Нето приходи од надоместоци и провизии

Нето приходите од провизија на крајот од 2020 изнесуваат 334.483 илјади денари односно 5,4 милиони евра. Годишниот нето приход од провизија во 2020 е поголем од нето приходот за 2019 поради зголемување на бројот и сумата на трансакции во 2020 година.

Вкупните приходи од провизии и надоместоци за 2020 година изнесуваат 747.204 илјади денари (12,1 милиони евра), додека вкупните расходи од провизии изнесуваат 412.721 илјади денари (6,7 милиони евра).

Во структурата на Вкупните приходи од провизија, најголемо учество имаат провизиите од платен промет во земјата и странство во износ од 287.710 илјади денари (4,6 милиони евра), провизии за трансакции на ПОС терминали во износ од 203.191 илјади денари (3,3 милиони евра), активностите поврзани со кредитирање на безготовински кредити (акредитиви и гаранции) во износ од 61.031 илјади денари (989 илјади евра), еднократен надомест за картички во износ од 38.424 илјади денари (623 илјади евра), депозити во износ од 37.080 илјади денари (601 илјади евра), приходи од кредитирање во износ од 29.329 илјади денари (475 илјади евра), MASTER надомест во износ од 24.841 илјади денари (403 илјади евра), VISA надомест во износ од 24.841 илјади денари (403 илјади евра), трезорско работење во износ од 7.407 илјади денари (120 илјади евра), провизии за трансакции на АТМ во износ од 5.649 илјади денари (92 илјади евра), комисииски и доверителски активности во износ од 1.476 илјади денари (23 илјади евра) и други провизии и надоместоци во износ од 26.225 илјади денари (425 илјади евра).

Во структурата на расходите од провизии и надоместоци, најголемо е учеството на трошоци и провизии за ВИСА И МАСТЕР во износ од 346.355 илјади денари (5,6 милиони евра) и платен промет во земјата и странство во износ од 59.668 илјади денари (967 илјади евра).

Согласно секторската анализа на приходите од провизии, најголемо е учеството на нефинансиски друштва 68%, население 23,2%, нерезиденти 6,8%, банки 1,9% и остатокот од 0,1% отпаѓа на непрофитни институции кои им служат на домаќинства, држава и останати финансиски друштва.

На страната на расходите од провизии и надоместоци, согласно секторската анализа, најголемо е учеството на нерезиденти 89,9%, банки 6,2% и останати финансиски друштва (небанкарски) 3,9%.

Нето приходи од тргување

Во 2020 нето приходите (расходи) од тргување изнесуваат (1.210) илјади денари (19,6 илјади евра). Овие расходи се однесуваат на добивка/загуба од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност (на нето основа), како и приходи од камата од средствата од тргување.

Курсни разлики

Во 2020 година добивката од курсни разлики изнесуваше 82.179 илјади денари (1,3 милион евра).

Предмет на пресметување на курсни разлики се сите средства и обврски евидентирани во странска валута, како и средствата и обврските искажани во денари со девизна клаузула.

Останати приходи

Останатите приходи изнесуваат 109.088 илјади денари, односно 1,8 милиони евра. Тоа главно се должи на:

- Добивка од продажбата на средствата расположливи за продажба во износ од 53.777 илјади денари (872 илјади евра);
- Наплатени претходно отпишани побарувања во износ од 20.505 илјади денари (332 илјади евра);
- Мастер кард кампања во износ од 15.035 илјади денари (244 илјади евра);
- Дивиденда од капиталните инструменти во износ од 4.412 илјади денари (72 илјади евра);
- Капитална добивка од продажбата на недвижности и опрема, како и превземени средства врз основа на ненаплатени побарувања во износ од 3.850 илјади денари (62 илјади евра);
- Приход од наплатено осигурување по основ на штета во износ од 1.384 илјади денари (22 илјади евра);
- Приход од кирии во износ од 941 илјади денари (15 илјади евра);
- Останати приходи во износ од 9.184 илјади денари (149 илјади евра).

Оперативни трошоци

Вкупните оперативни трошоци во 2020 година во износ од 1.374.189 илјади денари (22,3 милиони евра) и вклучуваат:

- Трошоци за вработените во износ од 614.579 илјади денари (9.962 илјади евра);
- Останати расходи од дејноста во износ од 570.836 илјади денари (9.253 илјади евра); и
- Амортизација во износ од 188.774 илјади денари (3.060 илјади евра).

Во однос на минатата година, оперативните расходи се поголеми за 13,1%.

Трошоците за плати и надоместоци на вработените претставуваат 45% од вкупните оперативни трошоци (во 2019 година учеството е 48% од вкупните оперативни трошоци).

Во групата останати расходи од дејноста, најголемо учество имаат трошоците за материјали и услуги 42,6%, административни и трошоци за маркетинг 15%, трошоци за кирии 14,7%, премиите за осигурување на депозити 7,8%, премии за осигурување на имотот и на вработените 5,5% и останати 14,4%.

Вкупните оперативни трошоци во однос на вкупните нето приходи (Cost income ratio) изнесуваат 64,4% (во 2019: година 59%).

8. Политика на управување со ризикот

Во извршувањето на своите деловните активности Банката е изложена на различни ризици од финансиски карактер. Со цел управување со ризиците на кои е изложена банката, се применуваат техники за идентификување и анализа на ризиците и соодветно преземање на мерки за елиминирање или ублажување на тие ризици на кои е изложена банката. Банката преку техниките на управување со ризици, прави напори да постигне соодветна рамнотежа меѓу ризикот и бенефитите односно да обезбеди минимизација на потенцијално негативните ефекти врз финансиската успешност на Банката.

Целта на политиката за управување со ризиците е да ги идентификува и анализира овие ризици, да воспостави соодветни лимити и контроли на ризикот, како и следење на ризиците преку сигурен и современ информациски систем.

Банката редовно ги ревидира политиките за управување со ризиците во согласност со пазарните услови, производите, измените во локалната регулатива и најдобрата практика. Управувањето со ризиците на стратешко ниво се остварува од страна на членовите на Надзорниот Одбор и Управниот Одбор на Банката.

Од аспект на управувањето со ризици, системот на управување со ризици во банката се базира на 3 линискиот одбранбен модел со цел дефинирање на тоа кој го поседува и управува ризикот, кој го надгледува и контролира ризикот и последно, кој врши независна оценка на овој систем. Па така 3^{те} нивоа се следниве:

1 ниво	сопственици на бизнис процесите	секој дневно се среќаваат со ризиците и ги управуваат согласно политиките и процедурите
2 ниво	управување со ризици	врши идентификување на ризиците, ја обезбедува рамката за управување со ризиците, известува за изложеноста на ризикот и врши обука за процесите поврзани со управувањето со ризиците
	усогласеност со прописи	врши следење на почитувањето на прописите коишто се однесуваат на работењето на банката, известување за утврдените неусогласености со регулативата и преземените активности за нивно надминување, обука на вработените за начинот на примена на соодветните прописи во нивното секојдневно работење
	внатрешна контрола	континуирано подобрување на компонентите на системот на интерни контроли и предлагање на измени, континуиран мониторинг на имплементацијата на интерни контролни активности во процесите, контрола на критичните операции
3 ниво	внатрешна ревизија	независна оценка на ефективността на првите две нивоа, независно известување до Надзорниот одбор и Одборот за ревизија

Активностите кои што се преземаат на секое едно ниво се во согласност со политиките одобрени од страна на Надзорниот одбор како и плановите за работа на поединечните организациони делови вклучени во поединечните нивоа.

Банката во системот за управување со ризици ги опфаќа најмалку следниве видови ризици:

- Кредитен ризик, вклучувајќи го и ризикот на земја и ризикот на другата договорна страна;
- Ризикот од концентрација на изложеноста на банката;
- Ликвидносниот ризик;
- Валутниот ризик;
- Пазарниот ризик;
- Ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;
- Оперативниот ризик;
- Интерно утврдување и процена на потребната адекватност на капиталот.

Кредитен ризик

Кредитниот ризик претставува ризик од загуба за Банката поради неможноста клиентот да ги измирува своите обврски спрема неа во договорениот износ и/или во договорените рокови.

Политиките и процедурите за управување со кредитниот ризик се сеопфатни, односно го опфаќаат процесот од одредување на стратегијата (планот) за кредитирање, одобрувањето на кредитите, кредитната администрација, мерење на кредитниот ризик, управување со проблематичните кредити.

Врз основа на одлуката од Надзорниот Одбор на Банката со број 02-8220/1 од 08.06.2012 година, како и врз основа на записникот за седницата на Надзорниот Одбор на Банката, донесена е и одлука за прифаќање на модулот за финансиска анализа на КДР, Предлог (Онерге), Формуларот за Известување за Кредитен Лимит и Рокот за Ревизија на Кредитен Лимит (ТЕБЛІЃ). Со одлуката на Надзорниот Одбор на Банката со број 02-651/1 од 11.01.2018 година, како и врз основа на записникот за седницата на Надзорниот Одбор на Банката донесена е и одлука за прифаќање на модулот за финансиска анализа Микро КДР. Со истите се врши подобрување на кредитниот процес во делот на кредитната анализа, одлучувањето по кредитите и управувањето со кредитниот процес.

Исто така, значен дел од кредитниот процес е признавањето и мерењето на кредитните загуби за што Банката одредува методологија за класификација на активните билансни и вонбилансни ставки според степенот на ризичност. При тоа Банката ги има предвид:

- Кредитната способност на клиентот;
- Уредноста во измирувањето на обврските од страна на клиентот;
- Квалитетот на обезбедувањето.

Ризичната категорија се доделува на почетокот на кредитирањето и се проверува месечно. Како дел од следењето на кредитното портфолио се прават извештаи за изложеноста по ризични категории, се следи усогласеноста со интерните лимити за изложеност по дејности, кредитни производи, по градови, изложеноста на ризик на земја, и се анализира секое влошување на квалитетот на портфолиото. Банката редовно врши стрес-тестирање на кредитниот ризик со користење на различни претпоставки заради оцена на влијанието на еден или повеќе внатрешни или надворешни фактори на ризик.

Банката воспоставува систем за следење и управување со проблематичните кредити. За таа цел одредува критериуми и индикатори за постоење на проблематични кредити и правила за справување со проблематичните кредити.

Согласно интерно поставените лимити, нефункционалните кредити не треба да надминуваат 5% од вкупните кредити. Со состојба на 31.12.2020 година учеството на нефункционалните кредити во вкупните кредити на Банката е 1, 0%, (2019: 0, 7%).

Пазарен ризик

Пазарниот ризик се дефинира како потенцијална загуба која се јавува како последица од промените на вредноста на средствата и обврските или приходите кои се под влијание на промените на пазарните услови како што се пазарните цени односно каматните стапки, девизните курсеви и средства.

Банката воспоставува политики и процедури за управување со пазарниот ризик кои одговараат на природата, големината и сложеноста на финансиските активности кои ги врши. Банката ја следи изложеноста на пазарниот ризик според видот на трансакциите, организациските делови, видот на финансискиот инструмент, како и од аспект на почитувањето на утврдените законски и интерни лимити.

За правилно управување и контрола на пазарниот ризик неопходно е негово точно и навремено мерење. Банката врши оценка на загубите кои би настанале при нормални пазарни услови и загубите кои би настанале при вонредни услови.

Добиените резултати од мерењето на пазарните ризици се користат за одредување на нивното влијание врз висината на сопствените средства и финансискиот резултат.

Ликвидносен ризик

Ликвидносниот ризик претставува ризик банката да не може да обезбеди доволно средства за намирање на своите краткорочни обврски во моментот на нивното достасување, или истите да ги намира со многу повисоки трошоци.

Управувањето со ликвидносниот ризик подразбира идентификување, мерење, следење и контрола на приливите и одливите на сите видови на средства и извори на средства.

За идентификување и мерење на ликвидносниот ризик, Банката во интерните политики и процедури воспоставува различни пресметковни и аналитички методи во кои се употребуваат индикатори со цел рано предупредување доколку постои можност за настанување на проблем со ликвидноста. Утврдените индикатори се одржуваат на одредено ниво во согласност со лимитирачки интервали или коефициенти кои редовно се ревидираат и доколку е потребно се ажурираат.

Следењето на индикаторите е на дневна, месечна, квартална и годишна основа преку соодветни законски и интерни извештаи. Исто така за следење на ликвидносниот ризик се подготвуваат проекции на очекуваните парични текови (приливи и одливи).

Во рамките на управувањето со ликвидносниот ризик, Банката донесува План за управување во вонредни услови и врши редовно стрес тестирање на изложеноста на ликвидносен ризик со примена на сценарија со различен интензитет. Цел на планот е да ги заштити депонентите, кредиторите и акционерите на Банката и да воспостави насоки и упатства за идентификување и управување со можните сериозни ликвидносни проблеми. Овој План треба да се ревидира најмалку еднаш годишно.

Ризик од промена на каматни стапки

Ризикот од промена на каматните стапки се дефинира како можност од неповолно влијание врз нето каматниот приход и вредноста на активата и/или пасивата, предизвикана од промената на нивото на каматната стапка. Банката управувањето со овој ризик воглавно го насочува кон портфолиото на банкарски активности.

Банката има јасно дефинирани политики и процедури за лимитирање и контрола на ризикот од промена на каматните стапки што вклучува и редовно вршење на стрес тестирање.

Промените во опкружувањето во кое работи Банката, како и влијанијата од финансиските случувања пошироко, имаат соодветна рефлексивност врз каматната политика којашто Банката ја креира и води.

Валутен ризик

Валутниот ризик претставува ризик од потенцијални загуби кои можат да настанат поради неповолните движења односно промени во меѓувалутните курсеви на странските валути и македонскиот денар и/или промена на вредноста на денарот во однос на вредноста на странските валути.

Банката воспоставува систем за управување со валутниот ризик и редовно врши следење, прилагодување и унапредување на процесите поврзани со валутниот ризик на начин кој ќе биде соодветен на обемот, видот и комплексноста на активностите во девизи и денари со девизна клаузула кои ги врши или планира да ги врши.

Банката воспоставува лимити на нејзината изложеност на валутен ризик за да се осигура дека преку нивното редовно следење нема да го надмине нивото на прифатлив ризик. Во одредени моменти при актуелни или очекувани движења кои ги диктира пазарот, Банката може времено да ги ограничи/стомира своите активности во определена валута со цел избегнување на можниот негативен ефект врз билансите.

Стратегиски ризик

Стратегискиот ризик е ризик врз добивката или сопствените средства на Банката кој произлегува од промените во деловното опкружување, негативни деловни одлуки, несоодветна имплементација на одлуките или недоволната респонзивност на Банката на промените во деловното опкружување.

Банката внимателно ќе ги формулира стратегиските и деловните планови, со цел тие преку органите на управување и соодветна внатрешна инфраструктура да бидат ефективно имплементирани. Внатрешната инфраструктура вклучува разбирлива организациска структура, квалитетен персонал, значаен процес на буџетирање, ефективен и благовремен менаџмент информациски систем и системи за следење и контрола кои ги исполнуваат бизнис целите и ефикасно управуваат со работата во Банката. Поставените бизнис цели треба да се конзистентни со капацитетот на Банката, нејзиниот потенцијал, пазарното учество и конкурентското опкружување.

Репутациски ризик

Репутацискиот ризик е дефиниран како ризик врз добивката или сопствените средства на банката кој произлегува од неповолните оценки за банката од страна на дел од клиентите, договорните страни, доверителите, акционерите, инвеститорите или супервизорите.

Управувањето со репутацискиот ризик на Банката се фокусира и покрива бројни важни области од нејзиното работење, како што се: усогласеност со регулативата, корпоративно управување/управување со човечки ресурси, фискална транспарентност, внатрешни контроли и процедури, надворешна комуникација, мерење на задоволството на клиентите, заштита на тајноста на податоците на клиентите и сл.

Со цел да ја зачува својата репутација Банката развива и одржува систем за управување со репутацискиот ризик кој е составен од интерни процедури, кои вклучуваат и постапување по поплаките од страна на клиентите, соодветна организациона структура и систем на Внатрешна Ревизија и Внатрешна Контрола.

Извештај за добиените поплаки и постапувањето по нив на квартално ниво се доставува до Одборот за управување со ризици, УО и НО.

Оперативен ризик

Ризикот од загуба поради несоодветни или слаби внатрешни процеси, несоодветни лица и несоодветни или слаби системи во банката и надворешни настани претставува оперативен ризик за Банката. Оперативниот ризик го вклучува и правниот ризик, ризикот од перење пари и финансирање на тероризам, ризикот од несоодветноста на информативните системи и други оперативни ризици

Заради минимизирање и контрола на оперативниот ризик во своето работење, Банката изготвува правила и процедури за работа во секој сектор или дирекција, а секој вработен во

банката без разлика на нивото на одговорност кое го има, должен е да ги спроведува истите во своето работење.

Банката воспоставува систем за управување со оперативниот ризик кој ги опфаќа сите материјални настани кои што претставуваат изложеност на Банката на оперативен ризик. Таа го идентификува оперативниот ризик својствен за сите видови на трансакции, активности, процеси, производи и системи. Исто така прави проценка на овој ризик при воведувањето на нови производи или процеси.

Мерењето на оперативниот ризик подразбира проценка на веројатноста да се случи непосакуван настан и трошокот кој ќе го предизвика тој настан.

Идентификувањето на оперативниот ризик претставува препознавање на настаните кои можат да бидат потенцијален извор на оперативен ризик.

Следењето на оперативниот ризик е континуиран и интегриран процес кој подразбира активно учество на сите вработени, интегрирана интерна и екстерна контрола, периодично оценување и редовно известување.

Банката воспоставува план за непрекинатост во работењето и план за вонредни услови. Планот за непрекинатост во работењето има за цел да овозможи расположливост на помошните капацитети наменети за вонредни ситуации во најкраток можен рок. Планот за вонредни услови е составен дел на планот за непрекинатост во работењето и ги дефинира техничките и организациските мерки и активности за повторно воспоставување, односно продолжување на работењето и минимизирање на последиците од деловниот прекин, односно од нарушувањето на условите за работа. Планот за непрекинатост во работењето редовно се тестира на годишна основа, за што по потреба се ажурираат актите каде што се дефинирани техничките и организациските мерки за повторното воспоставување односно продолжување на функционирањето на деловните процеси.

Интерно утврдување и оценка на потребната адекватност на капиталот

Стапката на адекватност на капиталот претставува однос помеѓу сопствените средства на банката и активата пондерирана според ризиците.

Банката воспоставува систем за утврдување на интерниот капитал за покривање поединечните ризици преку:

- Идентификување, мерење или оценка на материјалните ризици;
- Задоволително ниво на капитал во однос на севкупниот профил на ризичност на Банката;
- Негова вклученост во системот за управување со ризици, како и понатамошно унапредување на тој систем.

Банката врши анализа на тековните и идните потреби од сопствени средства најмалку еднаш годишно и при секоја значајна промена на профилот на ризичност. При тоа тековните и идните потреби од сопствени средства треба да се најмалку на нивото утврдено согласно методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот пропишана од НБРСМ.

Согласно Методологијата на НБРСМ, сопствените средства на Банката на 31.12.2020 година изнесуваат 8.586.626 илјади денари, а стапката на адекватност на капиталот со 31.12.2020 година изнесува 15.01%.

9. Информатичка технологија

Во тек на 2020 Банката продолжи со унапредување на своите информациски системи од аспект на подобрена функционалност, оптимизација и контрола на доверливоста, интегритетот и расположливоста на истите.

Значајни проекти поврзани со информатичката технологија а кои вклучија и многубројни ресурси во Банката се:

- Надградба на Системот за Електронско Банкарство (WEB и мобилна апликација) за Физички и Правни лица;
- Надградба на СВИФТ системот согласно новите регулаторни измени;
- Надградба на Главниот Банкарски систем и системот за процесирање на трансакции со картички согласно новите регулаторни измени;
- Воспоставување на VISA Pay wave кредитни картички;
- Надградба на Телекомуникациските линии на Банката (Примарните и Секундарните);
- Виртуелизација на одредени Физички сервери;
- Зголемување на бројот на сервисите поддржани на секундарната локација на Банката;
- Воведување на функционалност SmartSend на Ибанкинг Физички лица;
- Надградба на Главниот систем за складирање на податоци за процесирање на трансакции со картички;
- Надградба на Системот за размена на електронски пораки (Exchange server) со последна стабилна верзија на Exchange Server 2016 Enterprise;
- Надградба и проширување на Виртуелната околина на системот за процесирање на картички со дополнителни нови сервери;
- Проширување на Виртуелната околина со дополнителен сервер за системите во Корпоративната мрежа;
- Надградба на Корпоративната околина од Standard на Enterprise верзија;
- Надградба на Периметарските заштитни ѕидови Firewalls;
- Воведување на систем за автоматско водење на ИТ средства и Мониторинг (IT Asset Management & Monitoring);
- Воведување на систем за Mobile Wallet(Master & Visa);
- Воведување на систем за Garmin Wallet(Master);Надградба на системот за ИФРС9;
- Воведување на Diners картички на ПОС и АТМ мрежата;
- Воведување на систем за интерен Assets and Liability Management – ALM ;
- Воведување на систем за интерен Risk Weight Assets Management – RWA;
- Проект за имплементација на систем за управување со мобилни уреди и преносни компјутери;
- Проект за надградба и замена на мрежната опрема (routing and switching) во Систем салата во Дирекцијата на банката;
- Замена и надградба на рутери по филијали;
- Замена и надградба на рутери за банкомати;
- Замена на 200 компјутери во Филијали;
- Отворање на Нови / Реновирање на постоечки филијали;

Со цел усогласување на работата на центарот за процесирање на картички со барањата на картичните брендови, Банката спроведе активности за ре-сертификација согласно стандардот Payment Card Industry Data Security Standard (PCI DSS).

Политиката за информациска сигурност е основен документ на Системот за управување со информациска сигурност (СУИС) во Банката. Во Политиката е искажана посветеноста на Менаџментот на Банката за обезбедување доверливост, интегритет и расположливост на сите

физички и електронски информациски средства со цел обезбедување на континуитет во работењето, заштита на клиентските податоци, конкурентска предност, ликвидност, профит, исполнување на правни, регулаторни и договорни обврски и репутација на Банката.

Во текот на 2020 година, Банката продолжи со воспоставениот начин на управување со информациска сигурност, како и со дополнувања на системот за информациска сигурност од аспект на:

- Изведување на Анализа на ИТ ризици согласно новата унапредена методологијата за анализа на ИТ ризици;
- Процедурални измени во делот на заштита на личните податоци;
- Изготвување и Усвојување на нови како и Усогласување на постоечки акти во однос на PCI DSS v 3.2 стандардот за информативна сигурност во делот на процесирање платежни картички како и имплементација на редовните проверки и контроли поврзани со истиот;
- Контрола на имплементација на сигурносните контроли при воспоставувањето и интеграцијата на новиот систем за електронско банкарство;
- Усогласување со Swift Customer Security Framework стандардот;
- Прераспределба на сопствеништво на модулите на системите кои се користат во банката;
- Пенетрациско тестирање на околината за процесирање на картични трансакции;
- Пенетрациско тестирање на SWIFT околината;
- Пенетрациско тестирање на корпоративната и банкарската мрежа;
- Редефинирање на системот за пријавување на инциденти.

Во текот на 2020 година, информациските системи и капацитети на Банката беа подложени на следните ревизии и прегледи:

- Ревизорската кука Дилоит ДОО Скопје во рамките на финансиската Ревизија изврши тестирање на генерални ИТ и сигурносни контроли;
- Дирекцијата за внатрешна Ревизија врши Ревизија на контроли на информациската сигурност како дел од нивните ревизорски ангажмани во бизнис секторите, како и посебна внатрешна контрола според барањето на Законот за заштита на лични податоци;
- Интерни и екстерни контроли според барањата за усогласеност на мајката Банка;
- Дирекцијата за сигурност на информативни системи според воспоставените политики и процедури врши периодични прегледи на имплементираниите контроли низ деловните сектори на Банката, во соработка со Дирекцијата за информациски системи и техничка поддршка, Дирекцијата за усогласеност со прописи и СППиФТ и други поврзани бизнис сектори во зависност од областа која се прегледува.

Банката има воспоставен процес за управување со инциденти од информациска сигурност и одржува база на записи за сите пријавени настани и инциденти.

10. Маркетинг активности

Градење и унапредување на корпоративен бренд и корпоративна општествена одговорност

- Промовирање на ХалкЕко апликацијата која има за цел заштита на животната средина;
- Предврено уплаќање на данок за добивка како поддршка на македонската економија;
- Засадени 6000 дрвја во Велес – езеро младост;
- Заедничка кампања со град Скопје – Не загадувај, орај и посадувај;
- Поддршка на ракометна федерација;
- Садење на садници во средни училишта;
- КОВИД кампањи преку социјални мрежи;
- ТВ кампања – остани дома;
- Совети за електронско банкарство и е- трговија – кампања за промоција и едукација;
- Поддршка на мали бизниси погодени од КОВИД кризата со ваучери преку социјални медиуми;
- Поддршка на прв спортски настан во пандемија – Халкеко Хронометар;
- Поддршка за МНТ – 300 билети;
- Реновирани 19 мостови во градски парк;
- Поддршка на Ohrid Beach Festival;
- Изведба на прва арт реклама во земјата – уметнички мурал на станбена зграда во Скопје – Важни се луѓето;
- Прва еко постојка во земјата;
- Организација на сопствен спортски настан – Халк Вело Грин во Маврово;
- Изведба на ХалкКорнер во општин Карпош;
- Реновирање на мост во Крушево;
- Садење на 10.790 садници во Свети Николе и Битола;
- Пристапување кон глобална иницијатива за заштита на планетата – Priceless Planet;
- Донација на брзи тестови за инфективна клиника;
- Поддршка на сојуз на фотографии на РСМ;
- Поддршка на Охрид Трчат;
- Поддршка на Манаки;
- Поддршка на детски ракометен клуб Кирил Лазаров;
- Поддршка на Литера;
- Награда за Best Retail Bank;
- Награда за Next 100 Global Awards;
- PR пласмани за поддршка на брендот;
- Интервјуа на менаџментот и на други вработени во банката;
- Поддршка на ХоРеКа со кампања На Наша Сметка во вредност од 30.000 ЕУР;
- Користење на еко промотивни материјали;
- Брендинг на надворешни површини;
- Оддржување на социјални мрежи на банката;
- Оддржување на содржини на ВЕБ страна на банката;
- Навремено и соодветно информирање на јавноста преку медиуми.

Производни кампањи и промоции

- Нов профил на социјалните мрежи за Халки - детско штедење со соодветна комуникација и активации насочени кон таргетирана публика.
- Сликотница Халки со инклузивна приказна за слончето Халки и другарчињата.
- Доделување на симболичен подарок и водич за детско штедење за родилките кои ќе станат мајки во текот на месецот на штедење, Октомври, во насока на информирање на родителите за потребата од штедење за своите најмили од најрана возраст и поттикнување на едукацијата за штедењето кај родителите и децата.
- Воведување на услугата плаќање со паметен часовник – Garmin Pay и промоција на истата преку закуп на рекламен простор на таргетирани медиуми и интервјуа со познати спортисти.
- Промоција на платформата Halk Eco преку одржување на Halk Eco Хронометар трка, одржување на велосипедска трка Halk Velo Green во Маврово, реновирање на мостовите во градскиот парк, реновирање на мост во Крушево, поставување на еко автобуска постојка во населба Аеродром и уредување на Халк Корнер во ТЦ Лептокарија.
- Воведување на услугата плаќање со мобилен телефон Halk Pay и промоција на истата преку организирање на наградна игра, закуп на рекламен простор на ТВ и интернет портали, радио реклама, пр текстови.
- Воведување на мобилната апликација на Халкбанк за електронско банкарство за Huawei уреди и промоција на истата преку активација на социјалните мрежи на банката и закуп на рекламен простор.
- Промоција на онлајн депозит на социјални мрежи и преку закуп на рекламен простор на интернет портали. Воедно промовирање на услугата преку пр текстови.
- Промовирање на производот минус на трансакциска сметка преку закуп на рекламен простор на интернет портали и пр текстови.
- Промоција на производи за пензионери, како потрошувачки кредит за пензионери, дозволено пречекорување на трансакциска сметка и мастеркард дебитна картичка за повлекување готовина од сите банкомати во земјата без провизија.
- Воведување на потрошувачки кредит за здравствени работници и промоција на истиот преку закуп на рекламен простор на интернет портали, пр текстови и соопштенија.
- Воведување на потрошувачки кредит со 6 месеци грејс период и промоција на истиот преку закуп на рекламен простор на интернет портали, пр текстови и соопштенија.
- Промоција на промо депозит како атрактивен производ со поволни каматни стапки во текот на месецот на штедење Октомври.
- Воведување на услугата Smart Send или “Плати на контакт” и промоција на истата преку закуп на рекламен простор на медиуми и пр текстови.
- Промоција на станбен кредит преку закуп на рекламен простор на интернет портали, ТВ, радио и пр текстови.
- Промоција на Visa Pay Wave картичка.
- Промоција на услугата за подигнување на готовина од АТМ-ите на Банката без провизија преку користење на кредитните картички издадени од Халкбанк АД Скопје, секоја последна седмица од месецот;
- Промоција на услугата собирање на бонус поени со кредитни картички издадени од Халкбанк во пре-дефинирани периоди на различни типови продажни места објавени од страна на Банката (бензински станици, веб продавници, аптеки кои имаат ПОС терминали на Халкбанк и/или интернет продажни места кои користат виртуелен терминал на Халкбанк);
- Промоција преку дигитални канали на услуга “Smart Cash” за бескартично повлекување готовина од банкомати преку електронско банкарство;
- Активна соработка со реномирани градежни компании и пласирање на станбени кредити;

Соработка со најголемата синдикална организација за образование и наука – СОНК, соработна со Македонскиот Полициски Синдикат и Соработка со синдикалната организација УПОЗ и активна промоција на производите за овие таргет групи.

11. Контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите, спречување перење пари и финансирање на тероризам.

Дирекцијата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите, спречување на перење на пари и финансирање на тероризам заклучно со Декември 2020 година се состои од 7 вработени лица.

Активностите на Дирекцијата во делот на спречување перење пари и финансирање тероризам го опфаќаат следното:

- Анализа на ризиците од перење на пари и финансирање на тероризам;
- Прибирање на сите невообичени трансакции доставени од разните организациони делови во Банката, анализирање на истите, подготвување на писмени извештаи и одлучување дали тие трансакции имаат карактеристики на сомнителна трансакција, односно дали истите да се пријават или не во Управата;
- Обезбедување на документација и информации за сите трансакции пријавени во Управата, како и за сите трансакции за кои било одлучено да не се пријават во Управата, вклучувајќи ги и причините за истото;
- Дава препораки за измени, ревидирање и унапредување на Програмата на Банката, преку оценка на нејзина усогласеност со регулативата;
- Известување на месечна основа до Управен одбор и на полугодишна основа до Надзорен одбор, со содржина согласно регулативата;
- Советување на органите на управата за мерките кои што треба да се превземат заради почитување на прописите од областа на СППифТ, вклучувајќи и следење на сите измени и дополнување на прописите, како и во меѓународната регулатива;
- Организира обука за вработените за СППифТ;
- Изготвува годишен план за обука и
- Одржува редовни контакти со други органи и институции вклучени во процесот на СППифТ;
- Останати активности согласно Програмата и регулативата.

Активностите на Дирекцијата во делот на усогласеност со прописите го опфаќаат следното:

- Континуирано следење и дистрибуција на прописите кои се однесуваат на работењето на Банката до засегнатите организациони единици и Управниот одбор, со објаснување и барање за нејзина имплементација;
- Идентификување и следење на ризиците од неусогласеност на работењето на Банката со прописите;
- Оценка на потенцијалното влијание од промените во прописите врз работењето на Банката и врз опкружувањето во кое функционира Банката;
- Мислења и совети во врска со имплементацијата на регулативата до организационите единици и Управниот Одбор на Банката;
- Мислења за усогласеноста на новите производи и деловни процеси на Банката со регулативата;
- Спроведување на обука и информирање на вработените;
- Останати активности согласно регулативата.

12. Дирекција за внатрешна ревизија

Дирекцијата за внатрешна Ревизија е независен организационен дел во рамките на Банката кој ги спроведува своите активности врз база на законската регулатива и во согласност со етичкиот кодекс на Банката и политиката и процедурите за работењето на Дирекцијата.

Дирекцијата за внатрешна ревизија има одговорност пред Надзорниот Одбор и Одборот за Ревизија, а комуникација има освен со овие органи и со Управниот Одбор и средниот менаџмент, има и со вработените од организационите делови опфатени со ревизијата која се спроведува.

Дирекцијата за внатрешна Ревизија работеше според Годишен План за работа за 2020 година кој содржи планирани ревизии и други активности на ревизорите, како и планиран период на спроведување на секоја ревизија или друг вид на активност.

Во текот на 2020 година согласно Годишниот план, Дирекцијата ги насочи своите активности кон:

- Комплетирање на ревизиите започнати во текот на 2019 година (ревизии на ризици, процеси, Филијали и ИТ ревизии);
- спроведување на ИТ ревизии планирани за 2020 г., како: мониторинг при тестирање на планот за континуитет во работењето, ревизија на процесот на веб администрација, ревизија на постапување според Законот за заштита на лични податоци и ИТ проверки при ревизиите на филијали ;
- Ревизија на методологијата на утврдување и оценка на адекватност на капиталот и интерниот капитал на Банката ;;
- системот за контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите;
- системот на корпоративно управување во Банката;
- превземените технички и организациски мерки за управување со ФАТКА релевантните податоци;
- проверка на имплементацијата на политиката на Банката за наградување;
- квартална проверка на статусот на имплементација на: ИТ препораките од спроведени ревизии на Халк Банк Турција (на оперативни и ИТ активности) во периодот од 2014-2019 г.;
- Квартална проверка на статусот на имплементација на зададени препораки од спроведените контроли и ревизии од Халк Банка Турција, како и ревизиите од Дирекцијата за внатрешна ревизија;
- Изработка на Годишен извештај за спроведените активности на ДВР во 2019 г., како и Годишен план за работа на ДВР за 2021 г.;
- Измена и дополнување на интерните акти за работа на ДВР во делот на задачата на ревидираните страни да изработуваат Акциски план;
- изработка на периодични извештаи за работењето на Дирекцијата во 2019 г. (месечни, квартални и полугодишен Извештај);
- Мониторинг на пописот на готови парични средства во главен трезор на Банката со 31.12 2019 г.;
- како и други активности кои се во функција на подобро работење на Дирекцијата, како и на Банката во целина.

Во текот на 2020 година, освен планираните ревизии Дирекцијата изврши неколку непланирани истраги и анализи, и тоа:

- документацијата и системската евиденција на одобрените кредити во филијали на Банката во периодот од 21.03 до 30.04.2020 г.;
- настани од оперативен ризик во врска со евидентиран кусок на благајна во филијала Куманово;
- настан по поплака на наворешно лице;
- ransomware инцидент во Халк Осигурување АД Скопје;
- проблем со процесирање ОСТ Трансакции.

Во рамките на секоја од извршените поединечни ревизии, Дирекцијата вршеше оценка на:

- адекватноста и ефективноста на системот за интерни контроли во оперативните процеси, системи за управување со ризици, Дирекции и Филијали кои беа предмет на ревизија во текот на годината;
- следење на почитување на супервизорските стандарди прифатени во РСМ, етичкиот кодекс, законската регулатива и интерните политики и процедури на Банката од страна на ревидираните страни;
- поставеноста и сигурноста на информативниот систем;
- точноста, веродостојноста и навременоста во известувањето, согласно со прописите;
- точноста и веродостојноста на финансиските извештаи во делот на спроведените ревизии;
- спроведувањето на политиките за управување со ризиците, во рамки на секоја од спроведените ревизии на Дирекции, Филијали и процеси, како и
- проверка на усогласеноста на интерната со законската регулатива во делот на ревидираните процеси и Филијали.

Во текот на годината бројот и структурата на ревизорите во Дирекцијата остана иста, така што заклучно со 2020 година, Дирекцијата брои вкупно шест ревизори (еден ревизор, еден ИТ ревизор, 3 постари ревизори и ВД Директор на Дирекцијата).

Во согласност со политиката на Банката за континуиран професионален развој на вработените, во текот на 2020 год. ревизорите од Дирекцијата посетуваа семинари/обуки од областа на ревизијата организирани од истакнати институции и здруженија во Р.Северна Македонија и странство. Овие вработени исто така, посетуваа и интерни обуки и тренинзи одржани од страна на неколку дирекции на Банката во врска промените кои се направени во нивните деловни активности во насока на подобрување на квалитетот на процесите, ефикасноста на системите на интерни контроли или интерните акти со кои се регулираат овие процеси.

За следната 2021 година, Дирекцијата изготви план за работа, согласно кој предмет на Ревизија ќе бидат системи за управување со ризици, поголем број на Филијали/ Експозитури како и законски задолжителни процеси со приоритетна оценка на ризик.

И овој план, како и планот за 2020 г. освен ревизиите на системи за управување со ризици/процеси/филијали/Дирекции, вклучува и други активности на ревизорите од ДВР, како што се:

- продолжени активности за развој на апликација за потребите на Дирекцијата во соработка со компанијата "Артисофт";
- следење на препораки од спроведени ревизии на надворешни ревизори од НБРСМ и ХалкБанка Турција;
- вонредни проверки по барање на менаџментот и органите за управување на Банката;
- мониторинг на тестирање на планот за континуитет на работењето;
- консултации со деловните единици и менаџментот на Банката за прашања од тековното работење на Банката;
- присуство на состаноци на комисии, одбори и други тела, во улога на консултанти или набљудувачи (Одборот за надгледување на ИТ во Банката, Одборот за управување со средства и обврски на Банката, Дисциплинска комисија);
- соработка со екстерни ревизори и ИТ ревизори од: НБРСМ, Халк Банк Турција, независните ревизорски од Deloitte од Скопје и Турција, како и регулаторни тела/ институции од РМ;

- давање мислење по проекти за нови банкарски продукти; учество на семинари, обуки и работилници од областа на внатрешна ревизија и
- професионална едукација за одржување/стекнување со регионални/меѓународни сертификати за ревизија (ACCA, CIA, CISA и Овластен ревизор на РМ).

13. Дирекција за внатрешна контрола

Дирекцијата за внатрешна контрола претставува посебен организационен дел во Банката која за своето работење е одговорна пред Управниот Одбор, а секојдневно соработува со Директорите на Секторите и Дирекциите како и со контролираните страни.

Главните цели, организационата поставеност и линии на известување, обврските одговорностите и овластувањата на Дирекцијата за внатрешна контрола се опишани и дефинирани во Политиката на Дирекцијата.

Дирекцијата за внатрешна контрола претставува дел од севкупниот систем на интерни контроли (СИК) и помага на банката и придонесува за постигнување на ефективен СИК, преку спроведување на следните главни активности:

- Учество и помош во дизајнот и континуирано подобрување на компонентите на СИК, интерните контролни активности и како тие треба да се спроведуваат, заедно со менаџментот на релевантните организациони делови;
- Континуиран мониторинг на имплементација на интерни контролни активности во процесите;
- Зголемување на свесноста на вработените за интерните контроли и нивната улога во СИК со континуирано промовирање на бенефитите на силен СИК;
- Предлагање на измени на СИК и интерните контролни активности со цел нивно подобрување и
- Спроведување на внатрешни контроли според годишниот план за работа на Дирекцијата.

Интерната регулатива според која работи Дирекцијата за внатрешна контрола е воспоставена во 2012 година и досега се воспоставуваат системски процедури за тестирање на ризиците и процедури на тестирање.

Дирекцијата за внатрешна контрола во 2020 година спроведе контрола во 5 филијали теренски и во сите филијали системски континуирано вршеше проверка. Спроведени се и вонредни истраги според барањата на Менаџментот.

Дирекцијата работи според усвоен годишен план за 2020 година од Надзорниот Одбор на Банката, според кој главно Филијалите ќе бидат предмет на внатрешна контрола (теренски и позадински) како и континуирани контроли што се вршат системски на ниво на цела банка.

Вработените во Дирекцијата се учесници на обуки и семинари и како обучувачи и како посетители од областа поврзани и Контролни процеси и интерни контроли.

Работењето на ова Дирекција, реализацијата на нејзините цели и спроведување на нејзините задачи ќе придонесе за подобрување на ефикасноста и ефективноста на целокупниот систем на внатрешни контроли на банката.

14. Финансиски план на Банката

Реализација на финансискиот план за 2020

Реализација на Билансот на состојба за 2020

Во однос на реализација на Финансискиот План за 2020 година нотирани се следните ефекти:

- Вкупната актива на Банката заклучно со 31.12.2020 година благо ја надминува Буџетираната актива за 2020 година, односно реализираната вкупна актива во однос на буџетираната изнесува 107,4%;
- Ликвидната актива е на ниво од 112,6% од планираното ниво на 31.12.2020 година;
- Хартиите од вредност се на ниво од 107,4% од планираното ниво на 31.12.2020;
- Планираната цел во однос на кредитите е реализирана во целост, односно изнесува 104,1%. Реализацијата на портфолиото на корпоративни клиенти е остварено со 95,4%, реализацијата на портфолиото на кредити на население е остварено со 115,5%;
- Вкупните депозити на Банката се со реализација од 113,8%. Позицијата „Депозити од Банки и Финансиски институции,“ е поголема од планираната односно изнесува 109,1%, додека „Депозити од клиенти,“ изнесува 114,7%;
- Депозитите на клиентите се поголеми од планираните цели за 14,7%. Депозитите на население се над планираните за 4,1%. Во однос на депозитите на компаниите реализацијата на буџетските цели е за 25,7% поголемо во однос на планираното;
- Позицијата Позајмици (Кредитни линии) е под планираното ниво за 17,4%;
- Акционерскиот капитал е за 0,4% над планираното ниво за 2020 година.

Реализација на Билансот на успех за 2020

- Нето приходите од камата се под планираните цели за 10,8% главно поради приходите од камата кои се за 9,1% пониски од планираните;
- Приходите од провизии и надоместоци се под планираното ниво за 2020 година за 21,1%;
- Нето резултатот од тргување е над планот за 17% во најголем дел поради остварени приходи од тргување со ХВ;
- Вкупните оперативни трошоци се над планираните за 3,8%;
- Трошоците за вработени се под планираното ниво за 4,3%, останатите оперативни трошоци се 13,1% над планираното;
- Оперативната добивка пред резервација е пониска од планираната за 39,7%;
- Резервациите за кредитното портфолио се под планираните за 7,3%, додека нефункционалните кредити се на ниво од 1% од вкупното портфолио;
- Нето добивката е под планираното ниво за 32,1%.

Финансиски План за 2021 по последен Буџет

Согласно Финансискиот план за 2021 година, вкупните средства на Банката треба да се зголемат за 8,6% во однос на 2020 година и да изнесуваат околу 1.179 милиони евра.

Најголемата позиција во средствата на Банката – кредити на комитенти, во 2021 година се планира да достигнат вредност од 791 милион евра или пораст од 10,2%.

Во делот на депозити на клиенти, Банката во 2021 година планира пораст на депозитите за 9,4% во однос на 2020, односно депозити на клиенти на крајот на 2021 година да изнесуваат 764 милиони евра.

Оперативните приходи во 2021 година, изразени преку нето приход од камата, нето приход од провизии, приходи од курсни разлики и категоријата други приходи, планирано е да изнесуваат 42 милиони евра што е за 20,6% повеќе во однос на 2020 година.

Поголеми активности се планираат во зголемување на приходите, провизии, приходи од курсни разлики во делот на активности на девизен пазар и севкупно зголемено девизно работење и категоријата други приходи.

Оперативните расходи во 2021 година се планирани во износ од 26,2 милиони евра и зголемување од 16,8% во однос на 2020 година. Зголемувањето е во функција на зголемените планирани активности на Банката и редовните зголемени фиксни трошоци на Банката.

Оперативната добивка на банката во 2021 година се планира да изнесува 15,7 милиони евра, односно зголемување во однос на 2020 година за 27,4%.

По одбивањето на трошокот за новите резервации за кредитното портфолио и превземените средства, добивката пред оданочување согласно проекциите ќе изнесува 12,4 милиони евра.

15 . Деловен потфат на Банката

Цели и задачи на деловниот потфат на Банката

ХАЛКБАНКА следејќи ги пазарните текови, притоа грижејќи се да ги оствари барањата на клиентите, кредиторите и акционерите, во наредниот период ќе се ангажира да ги оствари следните цели и задачи:

- зголемување на ефикасноста на банкарските функции;
- проширување на дистрибутивната мрежа;
- воведување на нови безбедносни контроли на процесите за картички
- зголемување на продажба на производи;
- зголемување на учеството на пазарот;
- развој на нови производи;
- вработување на персонал, обука и наградување.

16. Примања на членовите на Надзорниот одбор

Вкупниот износ на примања на членовите на Надзорниот одбор за 2020 – та година изнесува 6.497 илјади денари, што ги опфаќа вкупните бруто примања на членовите на НО.

17. Надомест на извршните директори

Вкупниот износ на примања на членовите на Управниот одбор за 2020 – та година изнесува 31.350 илјади денари, што ги опфаќа вкупните бруто примања на членовите на УО.

Подолу во точка “Информации и податоци за спроведување на Политиката на наградување на Банката” дадена е табела со износите на примањата на Управниот одбор поделени според фиксен и варијабилен дел.

18. Извештај за корпоративно управување на Халкбанк АД Скопје

Корпоративното управување во банка претставува збир од заемни односи меѓу Акционерите на Банката, Надзорниот одбор, Управниот одбор, другите Лица со посебни права и одговорности и останатите заинтересирани лица, преку кои се воспоставуваат соодветна организациска структура и соодветни механизми за дефинирање на целите на банката и за нивно остварување и следење. Тоа подразбира дефинирање на правата и одговорностите на овие лица, а особено на тоа како Надзорниот и Управниот одбор:

- ја дефинираат деловната политика на банката;
- вршат надзор на работењето на Банката, односно раководат со секојдневното работење на Банката;
- Ги штитат интересите на депонентите, ги исполнуваат обврските кон акционерите и ги имаат предвид интересите на останатите заинтересирани лица;
- воспоставуваат корпоративна култура и вредности;
- вршат избор на вработените и го следат нивното работење;
- ги воспоставуваат функциите на контрола на Банката.

Под „корпоративна култура и вредности“ се подразбираат правила и стандарди со кои се овозможува одговорно и етичко постапување во процесот на комуникацијата со заинтересираните лица, при распределбата на ресурсите заради исполнување на деловната политика на банката, во развојот на човечките ресурси и во процесот на одлучување во секојдневното работење на Банката.

Под „заинтересирани лица“ се подразбираат депонентите, акционерите, другите доверители на Банката, инвеститорите, регулаторните и супервизорските органи, надворешните институции за кредитен рејтинг, Фондот за осигурување на депозити, друштвата за ревизија, медиумите и други субјекти кои имаат интерес за работењето на Банката.

Корпоративното управување, во најширока смисла, се однесува на начинот на кој се воспоставува рамнотежа на интересите кои во однос на Банката постојат помеѓу различни лица и ентитети. Со него се означува системот преку кој се дефинираат и постигнуваат целите на Банката, се проценуваат нејзините ризици и се одбираат начини за остварување на добри перформанси преку стандардизација на процесите, која се заснова врз принципите на одговорност, транспарентност и контрола во одлучувањето, секојдневното работење и известувањето за состојбите во компанијата.

Акционерска структура на Банката

Основната главнина на ХАЛК БАНКА А.Д Скопје изнесува 7.926.910.000 денари, поделена на вкупно 792.691 обични акции со право на глас, со номинална вредност од 10.000 денари по акција.

Банката има вкупно 11 акционери евидентирани во акционерската книга на Банката што се води во Централниот Депозитар за Хартии од Вредност на Република Северна Македонија од кои 5 физички лица и 6 правни лица.

Акционер со учество над 5% од акциите со право на глас е ХАЛК БАНКАСИ А.Ш. ИСТАНБУЛ со вкупно 787.905 обични акции односно 99,40% од вкупниот број на акции.

Претставници на ХАЛК БАНКАСИ А.Ш. ИСТАНБУЛ во Надзорниот одбор се г-дин Осман Арслан – Претседател на Надзорниот одбор, г-дин Илхан Болукбаш – член на Надзорен одбор, г-дин Олцај Атлиоглу – член на Надзорен одбор, г-дин Хасан Гокхан Килич – член на Надзорен одбор и г-дин Фатих Шахбаз – член на Надзорен одбор.

Обичните акции ги даваат на нивните сопственици следните права: право на глас, така што една обична акција дава право на еден глас во Собранието на Банката, право на дивиденда согласно одлуката на Собранието на Банката, и право на исплата од остатокот од ликвидациската, односно стечајната маса на Банката.

Собрание на акционери

Во текот на 2020 година беа одржани 2 (две) Собранија на акционери од кои едно Генерално и едно вонредно собрание на акционери.

На Вонредното Собрание на акционери одржано на ден 23.03.2020 година се одлучуваше за усвојување на: Записникот од Вонредното Собрание на акционери на Халк Банка А.Д. Скопје одржано на ден 29.07.2019 година, Одлука за зголемување на основната главнина на Халк Банка А.Д. Скопје со издавање на акции по пат на приватна понуда со XVII-та емисија на акции на институционален инвеститор, Одлука за измена и дополнување на Статутот на Халк Банка А.Д. Скопје и Одлуката за именување на член на Надзорен одбор.

На Генералното Собрание на Акционери одржано на 17.06.2020 година се одлучуваше за усвојување на: Записникот од Вонредното Собранието на акционери на Халк Банка А.Д. Скопје одржано на ден 23.03.2020 година; Годишниот извештај за 2019 година и писмено мислење на Надзорниот одбор; Годишната сметка на банката за 2019 година; Консолидирана годишна сметка на Халк Банка А.Д. Скопје и Халк Осигурување А.Д. Скопје за 2019 година, Финансиските извештаи на Банката за 2019 година, подготвени согласно сметководствената регулатива на Република Северна Македонија, Меѓународните стандарди за финансиско известување и Меѓународните сметководствени стандарди, ревидирани од друштвото за ревизија; Извештајот на Друштвото за ревизија за 2019 година и писмено мислење за истиот од Надзорниот одбор; Одлуката за употреба и распоредување на остварената добивка за годината која завршува на 31 декември 2019 година; Одлука за определување на износот на дивидендата и датум на исплата на дивиденда од добивката остварена во 2019 година, Одлука за одобрување на извештајот за работа на Надзорниот одбор во 2019 година од аспект на поединечни членови и колективно, Одлуката за избор на друштво за ревизија и Одлука за преименување на независен член на Надзорен одбор.

Информации и податоци за составот, надлежностите и функционирањето на Надзорниот одбор, Управниот одбор и на останатите органи на Банката

18.1 Информации за бројот и составот на органите на Банката

Информации за бројот и составот на Надзорен Одбор

Во 2020 година Надзорниот одбор на Халк Банка А.Д. Скопје работеше во следниот состав:

- Г-дин Осман Арслан, Претседател на Надзорен одбор;
- Г-дин Илхан Болукбаш, член на Надзорен одбор;
- Г-дин Јалчин Каја, член на Надзорен одбор;
- Г-дин Олцај Атлиоглу, член на Надзорен одбор;
- Г-дин Хасан Гокхан Килич, член на Надзорен одбор;
- Г-дин Борис Петровски, Независен член на Надзорен одбор;
- Г-ѓа Биљана Ангелова, Независен член на Надзорен одбор.

Со оставката на членот на Надзорниот одбор г-дин Јалчин Каја и уписот на промената во Централниот регистар на Р. Северна Македонија на 11 февруари 2020 година, Надзорниот одбор продолжи да работи со следниот состав:

- Г-дин Осман Арслан, Претседател на Надзорен одбор;
- Г-дин Илхан Болукбаш, член на Надзорен одбор;
- Г-дин Олцај Атлиоглу, член на Надзорен одбор;
- Г-дин Хасан Гокхан Килич, член на Надзорен одбор;
- Г-дин Борис Петровски, Независен член на Надзорен одбор;

- Г-ѓа Биљана Ангелова, Независен член на Надзорен одбор.

Со именувањето на г-дин Фатих Шахбаз за член на Надзорен Одбор од страна на Собранието на акционери на 23 март 2020 година, согласноста издадена од страна на Народна Банка на РСМ на 22 јули 2020 и уписот во Централниот регистар на РСМ на 30 јули 2020 година, Надзорниот одбор продолжи да работи со следниот состав:

- Г-дин Осман Арслан, Претседател на Надзорен одбор;
- Г-дин Илхан Болукбаш, член на Надзорен одбор;
- Г-дин Олцај Атлиоглу, член на Надзорен одбор;
- Г-дин Хасан Гокхан Килич, член на Надзорен одбор;
- Г-дин Фатих Шахбаз, член на Надзорен одбор;
- Г-дин Борис Петровски, Независен член на Надзорен одбор;
- Г-ѓа Биљана Ангелова, Независен член на Надзорен одбор.

Од страна на Собранието на акционери на 17 јуни 2020 година г-ѓа Билјана Ангелова е преименувана за независен член на Надзорниот Одбор, согласноста е издадена од страна на Народна Банка на РСМ на 17 септември 2020 година и уписот во Централниот регистар на РСМ е извршен на 22 септември 2020 година.

Во текот на 2020 година Надзорниот одбор на Банката одржа 23 седници, во седиштето на Халк Банка АД Скопје или преку телеконференциска или видеоконференциска врска.

Информации за бројот и составот на Управниот Одбор

Во текот на 2020 година Управниот одбор на Банката работеше во следниот состав:

1. Д-р Билал Суџубаши - Главен Извршен директор;
2. Г. Турхан Адеми - Извршен директор;
3. Г. Томче Тасевски - Извршен Директор;
4. Г- ѓа Букет Геречџи - Извршен Директор.

Поделбата на надлежностите и одговорностите помеѓу членовите на Управниот одбор, кои стапија во сила од 01.01.2020 година, е дадена подолу:

Претседателот на Управниот Одбор на Банката го координира работењето на организационите делови кои се под надлежност на членовите на управниот одбор и е надлежен за односите со јавност, но не е вклучен и надлежен од организацискиот дел кој го покрива финансиското работење и управувањето со ризиците.

Членот на Управен Одбор на Банката, Турхан Адеми е надлежен и одговорен за:

- Сектор за кредитирање:
  - Дирекција за кредитирање на корпоративни клиенти и кредитирање на мали и средни претпријатија;
  - Дирекција за кредитирање на население.
- Сектор за средства, ликвидност и меѓународно банкарство:
  - Дирекција за меѓународно банкарство и финансиски институции;
  - Дирекција за управување со средства, ликвидност и тргување;
  - Дирекција за управување со готовина.
- Сектор за човечки ресурси и организација:
  - Дирекција за човечки ресурси, организација и обука;
  - Дирекција за административни работи.

Членот на Управен Одбор на Банката, Томче Тасевски е надлежен и одговорен за:

- Сектор за финансиско управување и планирање:
  - Дирекција за финансиско управување, планирање и известување;
  - Дирекција за сметководство;
  - Дирекција за кредитна анализа.

- Сектор за наплата на ризични побарувања, правни работи и сигурност на информативните системи:
  - Дирекција за наплата на ризични побарувања;
  - Дирекција за правни работи;
  - Дирекција за сигурност на информативните системи.

- Самостојни Дирекции со контролна функција:

- Дирекција за внатрешна контрола;
- Дирекција за управување со ризици;
- Дирекција за усогласеност со прописи и СППиФТ.

Членот на Управен Одбор на Банката, Букет Геречки е надлежна и одговорна за:

- Сектор за маркетинг:
  - Дирекција за маркетинг и продажба на корпоративни клиенти;
  - Дирекција за маркетинг и продажба на мали и средни претпријатија;
  - Дирекција за маркетинг на население;
  - Дирекција за алтернативни канали и дистрибуција – маркетинг;
  - Дирекција за управување со депозити.

- Сектор за операции и информациски системи:
  - Дирекција за информациски системи и техничка поддршка;
  - Дирекција за платен промет во земјата/Операции;
  - Дирекција за платен промет во странство;
  - Дирекција за кредитни и депозитни операции;
  - Дирекција за алтернативни канали и дистрибуција – операции.

Информации за бројот и составот на Одбор за ревизија

Согласно Законот за Банките, мнозинството членови на Одборот за ревизија се избрани од редот на членовите на Надзорниот одбор, а еден член е независен.

Работењето на Одборот за ревизија на Банката во 2020 година започна во следниот состав:

1. Г-дин Олцај Атлиоглу, член на Одборот за ревизија и член на Надзорен одбор;
2. Г-дин Јалчин Каја, член на Одборот за ревизија и член на Надзорен одбор;
3. Г-дин Хасан Гокхан Килич, член на Одборот за ревизија и член на Надзорен одбор;
4. Г-ѓа Биљана Ангелова, член на Одборот за ревизија и независен член на Надзорен одбор;
5. Г-дин Ненад Рангеловиќ, надворешен член на Одборот за ревизија.

Со оставката на членот г-дин Јалчин Каја и уписот на промената во Централниот регистар на Р. Северна Македонија на 11 февруари 2020 година, Одборот за ревизија продолжи да работи со следниов состав:

1. Г-дин Олцај Атлиоглу, член на Одборот за ревизија и член на Надзорен одбор;
2. Г-дин Хасан Гокхан Килич, член на Одборот за ревизија и член на Надзорен одбор;
4. Г-ѓа Биљана Ангелова, член на Одборот за ревизија и независен член на Надзорен одбор;

5. Г-дин Ненад Рангеловиќ, надворешен член на Одборот за ревизија.

Со истекување на Одлуката за именување на независен член на Одборот за ревизија на 27.06.2020 година Одборот за ревизија продолжи да работи со:

1. Г-дин Олцај Атлиоглу, член на Одборот за ревизија и член на Надзорен одбор;
2. Г-дин Хасан Гокхан Килич, член на Одборот за ревизија и член на Надзорен одбор;
3. Г-ѓа Биљана Ангелова, член на Одборот за ревизија и независен член на Надзорен одбор;

Со Одлука на Надзорниот одбор на Банката на ден 29.07.2020 година, Г-дин Фатих Шахбаз беше именуван за член на Одборот за ревизија, од редот на членовите на Надзорниот одбор, додека пак г-дин Ненад Рангеловиќ беше преименуван за независен член со што Одборот за ревизија продолжи да работи со следниот состав:

1. Г-дин Олцај Атлиоглу, член на Одборот за ревизија и член на Надзорен одбор;
2. Г-дин Хасан Гокхан Килич, член на Одборот за ревизија и член на Надзорен одбор;
3. Г-дин Фатих Шахбаз, член на Одборот за ревизија и член на Надзорен одбор,
3. Г-ѓа Биљана Ангелова, член на Одборот за ревизија и независен член на Надзорен одбор;
4. Г-дин Ненад Рангеловиќ, надворешен член на Одборот за ревизија.

Со издавањето на согласноста од страна на Народна Банка на РСМ на 17 септември 2020 година за преименување на г-ѓа Билјана Ангелова за независен член на Надзорниот одбор, се продолжи и мандатот за член на Одбор за ревизија на истата.

Во текот на 2020 година, Одборот за ревизија одржа 4 седници во седиштето на Халк Банка АД Скопје или преку телеконференциска, видеоконференциска врска или преку електронски дописи.

Во рамки на седниците Одборот разговараше за важни прашања во врска со активностите и резултатите на банката, како што се: финансиските извештаи на банката за 2019 година; Извештај од Дирекцијата за внатрешна ревизија по Акциски план за НБРСМ од извршната непосредна теренска контрола – 30.09.2019 и 31.12.2019 г. (по Записник од НБРСМ бр.17-15296/1 од 02.05.2020 г.), Извештај од Дирекцијата за внатрешна ревизија по ИТ Акциски план за НБРСМ од извршната непосредна теренска контрола - 31.12.2019 (по Записник од НБРСМ бр.17-19014/1 од 07.06.2020 г.), Извештај од Дирекцијата за внатрешна ревизија по ИТ Акциски план за НБРСМ од извршната непосредна теренска контрола - 30.06.2020 (по Записник од НБРСМ бр.17-19014/1 од 07.06.2020 г. Физибилити студија за реплицирање на податоци на резервна локација.

Исто така, во текот на седниците дискутирани беа важни точки во врска со: извештајот на надворешниот ревизор за 2019 година, предлогот за друштво за надворешна ревизија за 2020 година, предлог Годишен план за работа на Дирекцијата за внатрешна ревизија за 2020 година, Извештај за работењето на Дирекцијата за внатрешна ревизија за 2019 година. Квартален Извештај за работењето на Дирекцијата за внатрешна ревизија во првиот квартал од 2020 година, Предлог измени и дополнување на регулативата на Дирекцијата за внатрешна ревизија, Извештај на Дирекцијата за контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и СПП за втората половина од 2019 година и првата половина од 2020 година, Годишен Извештај за проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам во Халк Банка АД Скопје, Извештај на Одборот за управување со ризици за четвртиот квартал од 2019 година и првиот квартал од 2020 година, Годишен извештај за 2019 година, Полугодишен извештај за 2020 година и Известување за работењето на Одборот за ревизија за третиот и четвртиот квартал од 2019 година и првиот и вториот квартал од 2020 година, Полугодишен Извештај за работењето на Дирекцијата за внатрешна ревизија во првата половина од 2020 година, Извештај на Одборот за управување со ризици за вториот квартал од 2020 година, Донесување на Одлука за одобрување на оценувањето на соодветноста на г-дин Фатих Шахбаз, г-ѓа Биљана Ангелова и г-дин Ненад Рангеловиќ, Предлог Годишен план за работа на Дирекцијата за внатрешна ревизија за 2021 година, Квартален Извештај за работењето на Дирекцијата за внатрешна ревизија во третиот квартал од 2020 година и Извештај на Одборот за управување со ризици за третиот квартал од 2020 година.

Информации за бројот и составот на Одборот за Управување со ризици

Согласно Законот за Банки и Статутот на Халк Банка АД Скопје, Одборот за управување со ризици се состои од седум (7) члена. Мандатот на членовите на Одборот за управување со ризици изнесува 2 години.

Членовите на Одборот за управување со ризици се избирани од редот на лицата со посебни права и одговорности кои се вработени во банката.

Сите членови на Одборот за управување со ризици, имаат соодветно искуство во областа на финансиите и банкарството.

Во 2020 година најпрво Одборот за управување со ризици ги извршуваше активностите во следниот состав:

1. Г-дин Томче Тасевски, Претседател на Одборот за Управување со ризици и член на Управниот Одбор на Банката;
2. Г-дин Турхан Адеми, член на Одборот за Управување со ризици и член на Управниот Одбор на Банката;
3. Г-дин Горан Стојановски, член на Одборот за Управување со ризици, Директор на Дирекцијата за управување со ризици;
4. Г-дин Кирил Бухов, член на Одборот за Управување со ризици, Директор на Секторот за операции и информациски системи;
5. Г-ѓа Дерја Хамза Сефери, член на Одборот за Управување со ризици, Директор на Секторот за наплата на ризични побарувања, правна служба и информациска сигурност;
6. Г-дин Беркан Имери, член на Одборот за Управување со ризици, Директор на Секторот за Финансиско управување, планирање и известување.

Со именувањето на г-ѓа Марија Кировска-Јовческа за Директор на Секторот за кредитирање, а подоцна и со именувањето на г-дин Владимир Давчев за Директор на Дирекцијата за управување со ризици, Одборот за управување со ризици продолжи да работи во следниот состав:

1. Г-дин Томче Тасевски, Претседател на Одборот за Управување со ризици и член на Управниот Одбор на Банката;
2. Г-дин Турхан Адеми, член на Одборот за Управување со ризици и член на Управниот Одбор на Банката;
3. Г-дин Владимир Давчев, член на Одборот за Управување со ризици, Директор на Дирекцијата за управување со ризици;
4. Г-дин Кирил Бухов, член на Одборот за Управување со ризици, Директор на Секторот за операции и информациски системи;
5. Г-ѓа Дерја Хамза Сефери, член на Одборот за Управување со ризици, Директор на Секторот за наплата на ризични побарувања, правна служба и информациска сигурност;
6. Г-дин Беркан Имери, член на Одборот за Управување со ризици, Директор на Секторот за Финансиско управување, планирање и известување;
7. Г-ѓа Марија Кировска - Јовческа, член на Одборот за Управување со ризици, Директор на Секторот за кредитирање.

Одборот за управување со ризици во 2020 година работеше и одлучуваше во рамките на своите надлежности утврдени со Статутот и другите акти на Банката и со законската и подзаконската регулатива и редовно на своите седници разгледуваше информации, анализи, извештаи, прегледи, за изложеност на Банката на поодделни ризици изработени од службите во Банката кои вршат оценка на ризиците.

Во 2020 година Одборот за управување со ризици одржа 53 седници.

Одборот за управување со ризик своите активности ги извршуваше согласно планот за работа кој што се утврдува на почетокот на секоја година, со цел да се обезбеди поголема ефикасност во работата на Одборот од аспект на навремено добивање на квалитетни информации и материјали за одржување на седниците. Во зависност од актуелноста на одредени настани на седниците покрај точките утврдени со планот се разгледуваа и други точки.

Одборот за управување со ризици на седниците вршеше анализа и оценка на извештаите за изложеност на ризик на банката од аспект на најмалку следниве видови ризици:

- Кредитен ризик вклучувајќи и ризик на земјата;
- Ликвидносен ризик;
- Валутен ризик;
- Пазарен ризик;
- Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности;
- Изложеност на банката на ризик од концентрација;
- Оперативен ризик;
- Стратегиски ризик.

На одржаните седници Одборот за управување со ризици донесе заклучоци, а носеше и препораки и инструкции во врска со појавените ризици во тековното работење на Банката.

На квартално ниво на седниците на Одборот за управување со ризици се разгледуваа: извештаи за адекватност на капиталот; извештаи за следење на репутациски ризик; извештаи за информациска сигурност; стрес тест на изложеноста на кредитен, валутен, ликвидносен и каматен ризик; извештаи доставени до НБРСМ за супервизорски цели со општи податоци за Банката.

На седниците на Одборот за управување со ризици покрај горенаведените материјали се разгледуваа и други материјали по барање на членовите на Одборот за управување ризици во врска со следење и оценка на степенот на ризиците на кои е изложена Банката во тековното работење. Одборот за управување со ризици ги следеше сите измени и дополнувања на прописите на Народна Банка кои се однесуваа на управувањето со ризици и редовно и ажурно вршеше усогласување на актите на Банката преку предлози за измени и дополнувања или со ревидирање на политиките за управување со ризици, процедурите и другите акти со кои се уредува управувањето со подделни видови ризици.

18.2. Постапка за избор, именување и разрешување на членовите на органите на Банката

Согласно член 83 став 2 од Законот за Банки, членовите на органите на Банката, како лица со посебни права и одговорности не може да биде:

- 1) член на Советот на Народната Банка;
- 2) вработено во Народната Банка;
- 3) на кое му е изречена прекршочна санкција, или казна забрана за вршење професија, дејност или должност;
- 4) кое не поседува репутација со што може да биде загрошено сигурното и стабилното работење на Банката;
- 5) кое не ги почитува одредбите од Законот за Банки и прописите донесени врз основа на Законот за Банки и/или не ги спроведувало или не ги спроведува и/или постапувало или постапува спротивно на мерките изречени од гувернерот, со што биле или се загрозени сигурноста и стабилноста на Банката;
- 6) член на надзорен одбор, одбор за управување со ризици, одбор за ревизија и управен одбор на друга Банка или вработен во друга Банка или
- 7) кое извршувало функција на лице со посебни права и одговорности во Банка или друго правно лице во кое била воведена администрација или над кое е отворена стечајна или ликвидациона постапка, освен доколку недвосмислено, врз основа на расположливите документи и податоци се утврди дека лицето не придонело за настанување на условите за воведување на администрација, стечајна или ликвидациона постапка или функцијата ја вршело непосредно пред или по настанување на причините кои довеле до воведување на администрација, отворање на стечај или спроведување на ликвидациона постапка.

За лице кое не поседува репутација ќе се смета и лице кое е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, се додека траат правните последици од пресудата и/или доколку членот на Управен одбор има соработник којшто е осуден со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, додека траат правните последици од пресудата.

Член на надзорен одбор на Банка може во исто време да биде и:

- член на еден орган на управување и на еден орган на надзор, односно да извршува една функција на извршен и една функција на неизвршен член на одбор на директори во небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции или
- член на три органи на надзор, односно да извршува три функции на неизвршен член на одбор на директори на небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции.

Член на управен одбор на банка може во исто време да биде и член на најмногу два органи на надзор односно неизвршен член на одбор на директори во најмногу две небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции.

Член на управен одбор на банка не може да биде и лице кое е управител, член на управен одбор или извршен член на одбор на директори во кое било домашно или странско трговско друштво.

Горенаведените ограничувања не се однесуваат на членство во органи на непрофитни организации на волонтерска основа, без надоместок и во органите на трговски друштва кои припаѓаат на иста Банкарска група во Р.С. Македонија или во странство.

Постапка за избор, именување и разрешување на членовите на Надзорниот Одбор на Банката

Членовите на Надзорниот одбор ги именува Собранието на Банката со одлука која влегува во сила по добивањето на согласност од Гувернерот на НБРСМ.

Согласно Статутот на Банката мандатот на членовите на Надзорниот Одбор трае 4 години.

Во постапката за именување на членови на Надзорниот одбор на Банката, Собранието на акционери особено ги зема во предвид законските одредби според кои член на Надзорен Одбор не може да биде лице вработено во Банката, а најмалку една четвртина од членовите на Надзорниот одбор на Банката треба да бидат независни членови. Членовите на Надзорниот Одбор имаат минимум високо образование, познавање на прописите од областа на банкарството и/или финансиите, правилата за добро корпоративно управување, познавање на финансиската индустрија и опкружувањето во кое делува Банката, искуство кое придонесува за стабилно, сигурно и ефикасно управување и надзор над работењето на Банката, поседуваат чесност, компетентност, способност за независна оценка и силен личен интегритет, го познаваат профилот на ризичност на Банката, ја разбираат улогата на член на Надзорен Одбор во корпоративното управување во Банката, го познаваат регулативното опкружување, се грижат за воспоставување и одржување на професионални односи со надлежните супервизорски и регулаторни институции, поседуваат соодветни знаења и искуство за извршување на своите надлежности, избегнуваат судир на интереси итн.

Исто лице не може да биде независен член на надзорниот одбор подолго од три последователни мандата.

Во случаите кога банката, како дел од банкарска група, спроведува политики на групата, членовите на надзорниот одбор треба да обезбедат тие политики да се соодветни за банката и да се во согласност со законите на Република Северна Македонија и стандардите на Народната банка.

Надзорниот одбор е должен да изврши оценка на соодветноста на членот/кандидатот за член на Надзорен одбор пред секое именување на нов член, пред реименување и еднаш годишно.

Со Политиката за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор се опфатени правилата за начинот на избор на членови на Надзорниот одбор, следење на нивното работење, оценувањето, дополнителните критериуми за (ре)именување, обучување како и нивното разрешување од функцијата член на Надзорен одбор.

Согласно Статутот на Банката, мандатот на членовите на Надзорниот одбор може да престане и пред истекот во случај ако се исполнети условите кои оневозможуваат назначување на член, ако Гувернерот на НБРСМ ја повлече согласноста за именување на член, по лично писмено барање и во други случаи утврдени со Закон. Во случај на престанување на мандатот, привремена спреченост за работа, давање оставка или друго неочекувано отсуство на членот на Надзорен одбор, на правата или најдоцна втората редовна седница, Надзорниот одбор ќе го разгледа прашањето и ќе донесе заклучок во однос на именување на нов член на Надзорен одбор како и предлог за свикување на собрание на акционери. Заклучокот и барањето за свикување на седница на собрание на акционери се доставува до Дирекцијата за содружништва на Халк Банкеси АШ и до мнозинскиот акционер за понатамошно постапување.

Постапка за избор, именување и разрешување на членовите на Управен Одбор

Членовите на Управниот одбор ги именува Надзорниот Одбор на Банката со одлука која влегува во сила по добивањето на согласност од Гувернерот на НБРСМ.

Согласно Статутот на Банката мандатот на членовите на Управниот Одбор е 2 години.

При именување на членовите на Управниот Одбор на Банката, Надзорниот Одбор особено ги има во предвид одредбите од законските прописи согласно кои членот на Управниот одбор мора да има шест години успешно работно искуство од областа на финансиите или банкарството односно три години работно искуство како лице со посебни права и одговорности во банка со активности соодветни на банката во која се именува, членот на Управен одбор на Банката да не е член на орган на управување или на надзорен орган на кое било друго трговско друштво освен отстапувањата кои се предвидени со Законот за Банки, да го познава профилот на ризичност на Банката, да ги познава прописите од областа на банкарство и/или финансии, да поседуваат стручни знаења и искуство потребни за независно управување на банката а особено за разбирање на активностите што ги врши банката и на материјалните ризици на кои е изложена, во согласност со правилата за корпоративно управување, да поседуваат чесност, углед, професионалност, способност за организација на работата на Банката, самостојност во оценките и одлучувањето, силен личен интегритет, придржување кон највисоките стандарди на етичко однесување и сл. Членовите на Управниот Одбор на Банката функција ја вршат чесно, независно, непристрасно со постојана грижа за угледот и успешното работење на Банката.

Управниот одбор на Банката согласно Статутот на Банката се состои од 4 (четири) члена, кои се подеднакво одговорни за работењето на Банката и за обврските што ги превзема Банката. Членовите на Управниот одбор се во редовен работен однос во Банката, и најмалку еден од членовите го познава македонскиот јазик и неговото кирилично писмо и има постојано живеалиште во Р.С. Македонија.

Надзорниот одбор е должен да изврши оценка на соодветноста на членот/кандидатот за член на Управен одбор пред секое именување на нов член, пред реименување и во случај на значајни промени во деловниот модел односно промена во најзначајните производи и услуги што ги нуди банката коишто и овозможуваат остварување на планираните приходи и на планираниот раст, согласно деловната политика.

Со Политиката за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Управниот одбор се опфатени правилата за начинот на избор на членови на Управниот одбор, следење на нивното работење, дополнителни критериуми за (ре)именување, оценувањето како и нивното разрешување од функцијата член на Управен одбор.

Мандатот на член на Управниот Одбор на Банката може да престане доколку Гувернерот на НБРСМ ја повлече согласноста за именување на член, на основа на негово барање, врз основа на одлука на надлежен орган, Надзорниот Одбор и во други случаи утврдени со закон.

Во случај на престанување на мандатот, привремена спреченост за работа, давање оставка или друго неочекувано отсуство на членот на Управен одбор, на правата или најдоцна втората редовна седница, Надзорниот одбор ќе го разгледа прашањето и ќе превземе соодветни мерки за именување на нов член на Управниот одбор.

Постапка за избор, именување и разрешување на членовите на Одборот за ревизија

Надзорниот Одбор на Банката ги именува и разрешува членовите на Одборот за ревизија. Одборот за ревизија на Банката се состои од пет членови, мнозинството членови во одборот за ревизија се од редот на членовите на Надзорниот одбор, а останатите членови се независни членови при што најмалку еден член мора да биде овластен ревизор од Институтот на овластени ревизори на Република Северна Македонија. Членовите на одборот за ревизија од своите редови избираат претседател кој е одговорен за организација на работата на одборот за ревизија.

Мандатот на членовите на Одборот за ревизија е 4 (четири) години со право на повторен ре-избор.

Избраните членови на Одборот за ревизија кои се и членови на Надзорниот одбор на Банката, можат да ја вршат функцијата на членови на Одборот за ревизија по добивање на согласност од НБРСМ за членови на Надзорниот одбор на Банката. Независниот член на Одборот за ревизија го именува Надзорниот одбор, а за изборот се известува НБРСМ во рок од 5 дена од денот на изборот

Мандатот на член на Одборот за ревизија на Банката може да престане во следните случаи:

- Со оставка на членот на Одборот за ревизија;
- Со разрешување од страна на Надзорниот одбор на Банката;
- Со истекот на мандатот;
- Со повлекување на согласноста од страна на Гувернерот на НБРМ, доколку членот на Надзорен одбор не исполнува кол било од условите предвидени во членовите 57, 83 и 88 од Законот за Банки и
- Во други случаи утврдени со Закон.

Постапка за избор, именување и разрешување на членовите на Одборот за управување со ризици

Согласно Законот за Банки и Статутот на Халк Банка АД Скопје, Одборот за управување со ризици се состои од седум (7) члена. Мандатот на членовите на Одборот за управување со ризици изнесува 2 години.

Членовите на Одборот за управување со ризик ги именува Надзорниот Одбор на Банката. Надзорниот Одбор од редот на членовите на Одборот за управување со ризици назначува Претседател на Одборот. Во случај на отсуство претседателот го заменува другиот член на Управниот одбор. Двајца (2) од членовите на Управниот одбор се членови на Одборот за управување со ризици. Покрај членовите на Управниот одбор, други членови на Одборот за управување со ризици се: Директор на Дирекција за управување со ризици, Директор на Секторот за финансиско управување, планирање и известување, Директор на Секторот за операции и информациски системи, Директор на Секторот за кредитирање и Директор на Секторот за наплата на ризични побарувања, правна служба и информациска сигурност како член.

Членовите на Одборот за управување со ризици се избирани од редот на лицата со посебни права и одговорности кои се вработени во банката.

Мандатот на член на Одборот за управување со ризици на Банката може да престане на негово барање, врз основа на одлука на надлежен орган, Надзорен Одбор и во други случаи утврдени со закон.

Постапка за избор, именување и разрешување на лицата со посебни права и одговорности

Лицата со посебни права и одговорности ги именува Управниот одбор. Лице со посебни права и одговорности може да биде само лице кое ги исполнува со Закон пропишаните услови.

Лица со посебни права и одговорности кои се именувани од страна на Управниот одбор се:

- Директори на Сектори,
- Директори на самостојни Дирекции,
- Директори на дирекции и
- Директори на филијали.

Лицата со посебни права и одговорности ја организираат, координираат, раководат и се одговорни за работата од нивниот делокруг на работа, утврден со организационата шема, актот за внатрешната организација и систематизација и Договорот за работа.

Мандатот на лицата со посебни права и одговорности именувани од Управниот одбор на Банката е 2 (две) години со можност за повторен избор.

Мандатот на лицата со посебни права и одговорности именувани од Управниот одбор на Банката може да им престане и пред истекот на нивно барање, врз основа на одлука на Управен Одбор и во други случаи утврдени со закон.

Работењето на лицата со посебни права и одговорности е предмет на оценка од страна на Управниот Одбор најмалку еднаш годишно и зависно од истата се одлучува за нивниот понатамошен ангажман, што е посебно регулирано со договорот утврден во Член 67 став 3 од Статутот.

Бројот на лицата со посебни права и одговорности кои се именувани од Управниот одбор кореспондира со организационата шема на банката.

18.3. Критериумите за независност на член на Надзорниот одбор и на Одборот за ревизија

Независните членови на Надзорниот одбор и на Одборот за ревизија на Банката не се вработени односно не се лица со посебни права и одговорности во Банката; не се акционери со квалификувано учество во Банката односно не застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката; не работеле односно во последните три години не работеле во друштвото за ревизија кое во тој период вршело ревизија на работењето на Банката и во последните три години, немале материјален интерес или деловен однос со Банката во вредност која просечно годишно надминува 3.000.000 денари.

18.4. Дефинирање на материјалниот интерес и деловниот однос со Банката на органите на управување и надзор и другите органи на Банката

Кредитната изложеност на Банката кон лицата со посебни права и одговорности во Банката за над шест милиони денари ја одобрува Надзорниот Одбор.

Дирекцијата за управување со ризици/Дирекцијата за финансиско управување, планирање и известување до Надзорниот одбор на Банката редовно доставува извештај за вкупна кредитна изложеност кон акционерите на Банката како и извештај за вкупниот износ на одобрени кредити кон лицата со посебни права и одговорности во Банката.

Согласно законските прописи, лицата со посебни права и одговорности редовно на секои шест месеца, даваат изјава за постоење односно непостоење на судир на нивниот личен интерес и интересот на лицата поврзани со нив со интересот на Банката, а еднаш годишно потпишуваат Изјава за поврзаност со лица со посебни права и одговорности, акционери и кредитокорисници на Банката, што се доставуваат до НБРСМ.

Лицата со посебни права и одговорности не смеат да присуствуваат при разгледувањето и донесувањето на одлуки, да склучуваат договори или да вршат други деловни активности во случај да постои судир меѓу нивниот личен интерес и интересот на Банката. За постоењето на судир на интереси се дава писмена изјава и пред одржување на состанокот за разгледување и донесување на одлуки, склучување на договори или вршење на друга деловна активност. Писмената изјава се доставува до Надзорниот Одбор и до Управниот одбор на Банката и во неа се наведува основот од кој произлегува судирот меѓу личниот интерес и интересот на Банката.

18.5. Обврски и одговорности на членовите на Надзорниот и Управниот одбор на Банката

Обврските и одговорности на членовите на Надзорен Одбор

Надзорниот одбор ја има крајната одговорност за создавање услови за добро работење и управување на/со банката и за нејзината стабилност. Надзорниот одбор врши надзор над работењето на Управниот одбор, ги одобрува политиките за вршење на финансиски активности и го надгледува нивното спроведување.

Надзорниот одбор е одговорен да обезбеди добро работење, управување и стабилност и ефикасност на Банката и за навремено и точно финансиско известување на НБРСМ.

Согласно законските прописи и Статутот на Банката, Надзорниот одбор ги врши следните активности:

1. ја усвојува деловната политика на Банката и развојниот план;
2. го усвојува финансискиот план на Банката;
3. утврдува предлози на актите што ги донесува Собранието и ги извршува неговите акти;
4. разгледува и одобрува извештаи за работењето на Банката во текот на годината;
5. на Собранието му предлага одлука за употреба и распоредување на остварената добивка, односно за покривање на загубите;
6. усвојува политика за наградување, во согласност со деловната политика, развојниот план, финансискиот план и политиката за избегнување судир на интересите на банката, го следи системот на наградување и врши оценка дали е во согласност со политиката за наградување, културата на ризик и капацитетот за преземање ризици на Банката;
7. донесува и спроведува политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешување на членовите на надзорниот одбор, одборот за управување со ризици, одборот за ревизија и управниот одбор;
8. ги разгледува извештаите на супервизорската контрола, други извештаи доставени од НБРСМ, Управата за јавни приходи и други надлежни институции и предлага/превзема мерки и активности за надминување на утврдените неусогласености и слабости;
9. ја организира дирекција за внатрешна ревизија, ги именува и разрешува вработените во дирекцијата, го одобрува годишниот план на дирекцијата за внатрешна ревизија, ги усвојува политиката и процедурите за вршење на внатрешна ревизија и го разгледува извештајот на Управниот одбор за поставеноста и ефикасноста на системот на внатрешна контрола;
10. ја усвојува политиката за сигурност на информативниот систем, врши оценка на нејзината адекватност најмалку еднаш годишно од аспект на настанатите промени во организациската структура и промените во информативниот систем во банката и ја следи ефикасноста на процесот за управување со информативниот систем преку анализа на резултатите од тестирањето на воспоставените сигурносни контроли во информативниот систем;
11. ги усвојува политиките за управување со ризици на Банката; врши оценка на системите на управување со ризиците, утврдува краткорочни и долгорочни стратегии за управување со одделните видови ризици на кои е изложена;
12. ги именува и разрешува членовите на Одборот за ревизија;
13. ги именува и разрешува членовите на Управниот одбор;

14. ги именува и разрешува членовите на Одборот за управување со ризици;
15. Го следи работењето на Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Директорите на самостојните дирекции со контролна функција;
16. Го одобрува предлогот на Управниот одбор за именување и разрешување на Директорите на Дирекцијата за управување со ризици, Дирекцијата за усогласеност со прописи и СППифТ и Дирекцијата за внатрешна контрола;
17. ја одобрува годишната сметка и финансиските извештаи на банката;
18. ги разгледува извештаите на Управниот одбор, врши оценка на работењето на Управниот одбор и предлага евентуално наградување или други мерки за Управниот одбор;
19. ги разгледува извештаите на Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија, лицето за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и Дирекцијата за внатрешна ревизија;
20. го одобрува стекнувањето на капитални делови и купувањето на хартии од вредност, поголеми од 5% од сопствените средства на Банката, освен купување на хартии од вредност издадени од НБРСМ и од Република Северна Македонија;
21. со посебен акт го определува начинот и условите за издавање на финансиски деривати;
22. Одобрува кредитна изложеност кон физички или правни лица или целосна изложеност кон поврзани физички или правни лица од над 20 % од сопствените средства на Банката;
23. Ги определува надлежностите и лимитите за кредитните изложености кои се одобруваат во рамките на Кредитниот одбор на Банката и Одборот за управување со ризици;
24. одобрува трансакции со поврзани лица со Банката во износ од над 6.000.000 денари, го разгледува извештајот за трансакции со поврзани лица со Банката како и извештајот за вкупниот износ на одобрени кредити и на другите облици на изложеност на/кон другите вработени во Банката;
25. одлучува за отпис на проблематични побарувања;
26. го одобрува предлогот на Одборот за ревизија за назначување на Друштвото за ревизија и предлогот за раскинување на договорот со друштвото за ревизија и е одговорен за обезбедување на соодветна ревизија;
27. на Собранието му поднесува извештај за работењето;
28. свикува седници на Собранието и го предлага дневниот ред;
29. одобрува издавање на хартии од вредност, освен акции;
30. на Собранието му предлага издавање на акции;
31. одлучува за купување или отуѓување на недвижности, чија висина не го надминува износот од 50% од гарантниот капитал на Банката и го овластува Управниот одбор за нивно спроведување;
32. одлучува за основање на претставништва, филијали и подружници во странство и за вложување во други правни лица во земјата и во странство;
33. се грижи за проектирање на ликвидноста на Банката и презема мерки за нејзино одржување;
34. одлучува за внатрешна организациона поставеност и структура на Банката и нејзина промена (организациона шема) како и за отварање и затварање на филијали, експозитури и други организациони форми на Банката;
35. формира одбори и комисии заради извршување или проучување на одредени прашања од работата на Банката;
36. донесува општи акти за работата на Банката и од работниот однос;
37. одлучува во втор степен по приговори на одлуки од Управниот одбор на Банката и врши преиспитување на сопствените одлуки;
38. назначува и разрешува членови на Кредитниот одбор на Банката;
39. ги разгледува извештаите за реструктурирани побарувања и за побарувања кај кои е извршено продолжување на рокот на достасување;
40. го одобрува предлогот на Управниот одбор за свикување на собрание и дава мислење до Управниот одбор за свикување на собрание по иницијатива на акционерите;
41. го одобрува актот на Управниот одбор со кој се уредува застапувањето и потпишувањето на актите на Банката;
42. ја усвојува политиката за избегнување судир на интересите со која се идентификуваат можните судири на интереси и мерките и активностите за нивно спречување;
43. ја одобрува Програмата за спречување на корупција;

44. го усвојува етичкиот кодекс на Банката;
45. го усвојува Кодексот за корпоративно управување;
46. ја одобрува Политиката за постојано и ефикасно спроведување на контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите;
47. ја одобрува Политиката за објавување на извештаи и податоци од страна на банката;
48. Го следи спроведувањето на Правилникот за заштитено внатрешно пријавување и еднаш годишно го разгледува извештајот за заштитено внатрешно пријавување;
49. ги разгледува извештаите за профилот на ризичност на Банката, ги одобрува лимитите на изложеност на одделни видови ризици и одобрува воведување на нови ризици кои имаат значајно влијание врз профилот на ризичност на Банката;
50. Го разгледува извештајот за трансакциите со поврзани лица со Банката и износот на одобрени кредити и на други облици на изложеност на/кон лицата со посебни права и одговорности;
51. Засновање залог или било какво друго оптеретување на кој и да е дел од имотот на Банката како обезбедување за каков и да е долг во износ поголем од 250.000 евра;
52. Овозможува неограничен пристап до членовите на Надзорниот одбор на банката на Директорите на самостојните дирекции со контролна функција заради известување за значајните слабости, недостатоци или ризици коишто ги идентификувале при вршењето на нивните функции;
53. Го утврдува прифатливото ниво на ризик заедно со Управниот одбор;
54. врши и други работи определени со Статутот, другите општи акти на Банката, Законот и подзаконската регулатива што не се во надлежност на Собранието.

Надзорниот одбор е должен да ја оценува соодветноста на интерните акти коишто ги усвоил и да врши нивно редовно ревидирање по предлог на носителите на конкретните интерни акти.

Надзорниот одбор најмалку еднаш годишно врши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и за тоа го известува Собранието на Банката.

Обврските и одговорности на членовите на Управен Одбор

Основните обврски и одговорности на Управниот Одбор се раководење, преставување и застапување на Банката, воспоставување на адекватни системи на организација и контрола особено во насока на јасно разграничување на одговорностите на врвниот и средниот менаџмент на банката; екипирање на банката; грижа за континуирана обука на кадарот во Банката; воспоставување на јасно дефинирани линии на известување; делегирање на овластувањата; поделба на одговорностите; дефинирање на протокот на информации во банката. Понатаму, Управниот Одбор ги именува и разрешува останатите членови на менаџерскиот тим согласно со Статутот на Банката, ги извршува одлуките на Собранието и на Надзорниот Одбор на Банката и сл.

Согласно законските прописи и Статутот на Банката, Управниот Одбор на Банката ги врши следните активности:

1. Управува со Банката;
2. Ја претставува Банката;
3. Ги извршува Одлуките на Собранието и на Надзорниот Одбор на Банката, односно се грижи за нивно целисходно спроведување;
4. донесува и спроведува политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешување на лица со посебни права и одговорности, освен за членовите на надзорниот одбор, одборот за управување со ризици, одборот за ревизија и управниот одбор;
5. Покренува иницијативи и дава предлози за унапредување на работењето на Банката;
6. Именува и разрешува лица со посебни права и одговорности, доколку со Закон или Статутот поинаку не е пропишано;

7. Одлучува по предлог на Надзорниот одбор за преземање соодветни мерки и/или разрешување на Директорите на самостојни дирекции со контролна функција, доколку тие не се придржуваат кон корпоративната култура и вредности, прифатливо ниво на ризици и култура на ризик;*
8. Донесува Одлука за прием и престанок на работен однос на вработени во Банката;
9. Донесува Одлука за распоредување или прераспоредување на вработените на одредени работни места во рамките на организационите единици на Банката;
10. Изготвува деловна политика и развоен план на Банката;
11. Изготвува финансиски план на Банката;
12. Изготвува политика на сигурност на информативниот систем на Банката;
13. Изготвува Годишен извештај за работењето на Банката и го доставува до Надзорниот Одбор;
14. Редовно го информира Надзорниот одбор за сите активности и промени во работењето коишто се значајни за надлежностите на Надзорниот одбор;
15. Донесува одлука за закуп на недвижности или опрема за потребите на Банката;
16. Дава согласност за прифаќање на присилно порамнување во стечајна постапка против должници на Банката и за покренување на стечајна постапка против истите;
17. Изготвува етички кодекс на Банката;
18. Одлучува за релокација на филијали, експозитури и други организациони форми на Банката и преиначување на експозитури во филијала и обратно за што на првата наредна седница задолжително го известува Надзорниот Одбор;
19. Предлага основање на претставништва, филијали и подружници во странство;
20. го усвојува извештајот за пописот на средствата и на изворите на средствата;
21. Донесува акти за систематизација во Банката;
22. Врши и е одговорен и за други работи од значење за работењето на Банката, согласно Закон и прописи, освен оние кои се во исклучителна надлежност на другите органи на Банката.

*Точката не е применлива при разрешување на Директорот на Дирекцијата за внатрешна ревизија согласно Решението на НБРСМ од 30.04.2019 со број 15-6680/5.

Управниот Одбор на Банката го известува Надзорниот Одбор за своето работење најмалку еднаш квартално.

Информации за членства во други органи на надзор и/или управување на Членовите на надзорниот одбор, Одборот за управување со ризиците, Одборот за ревизија и Управниот одбор

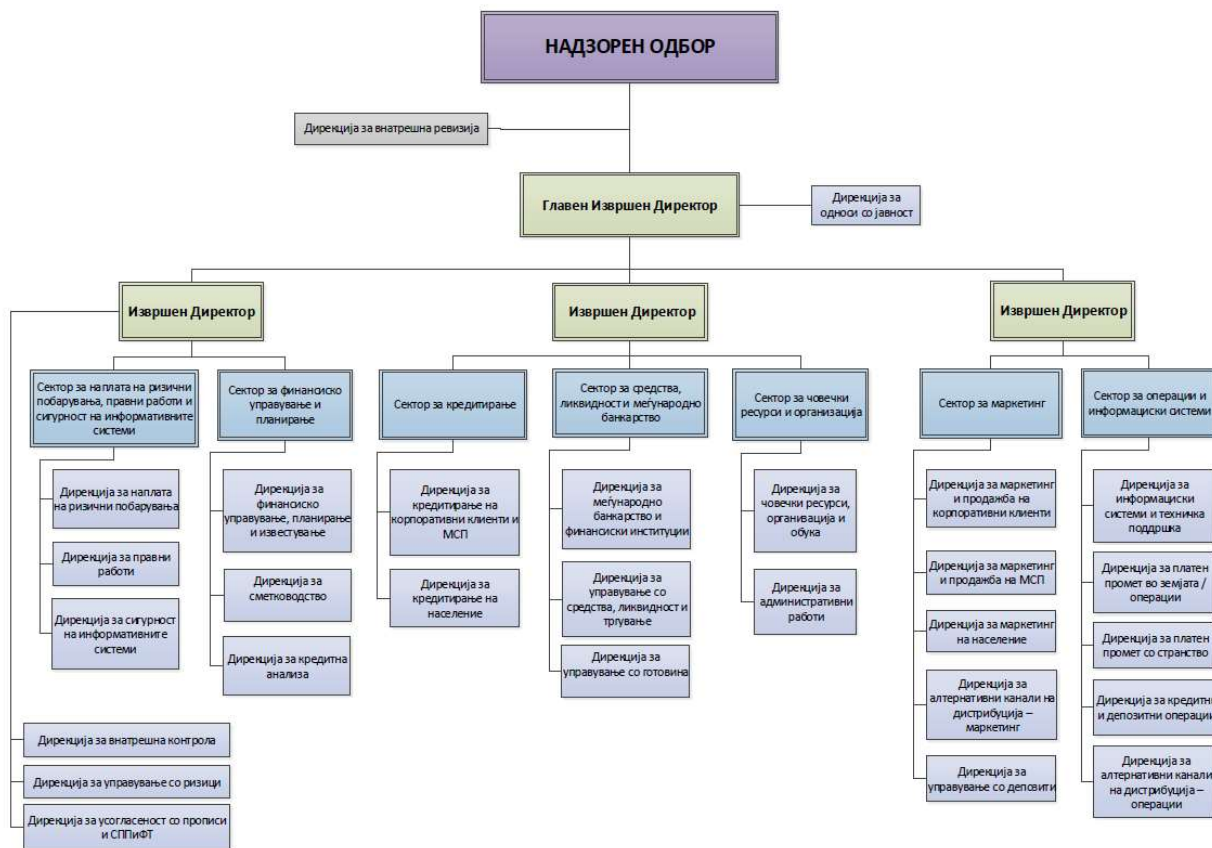
Согласно податоците со кои располага Банката, член на органот Одбор за управување со ризиците г-дин Беркан Имери, членува во надзорен одбор на Халк Осигурување како неизвршен член, г-динот Мухаммед Хаџипази, кој е директор на сектор е Член на Надзорен Одбор на Стопнаска Комора на Северо – Западна Македонија, а г-ѓа Дерја Хамза Сефери која е член на Одборот за ризици е неизвршен член на одборот на директори на Монтенегрорберза АД Подгорица. Членот на Одбор за ревизија г-дин Ненад Рангеловиќ е овластено лице во ТП за сметководствени, книговодствени и ревизорски работи, даночно советување РАНЃЕЛОВИЌ Ненад Слободан Рангеловиќ Скопје. Членот на Надзорниот одбор Г-дин Осман Арслан е Претседател на Надзорен Одбор во Халк Банка Белград, додека исто така членот на Надзорен одбор Г-дин Илхан Болукбаш е Претседател на Надзорен одбор во Халк Факторинг А.Ш. Г-ѓа Билјана Ангелова која е член во Надзорниот одбор, исто така е назначена на позиција Проректор за финансии, инвестиции и развој при Универзитетот Св.Кирил и Методиј, Скопје.

Информации и податоци за организациската структура на Банката

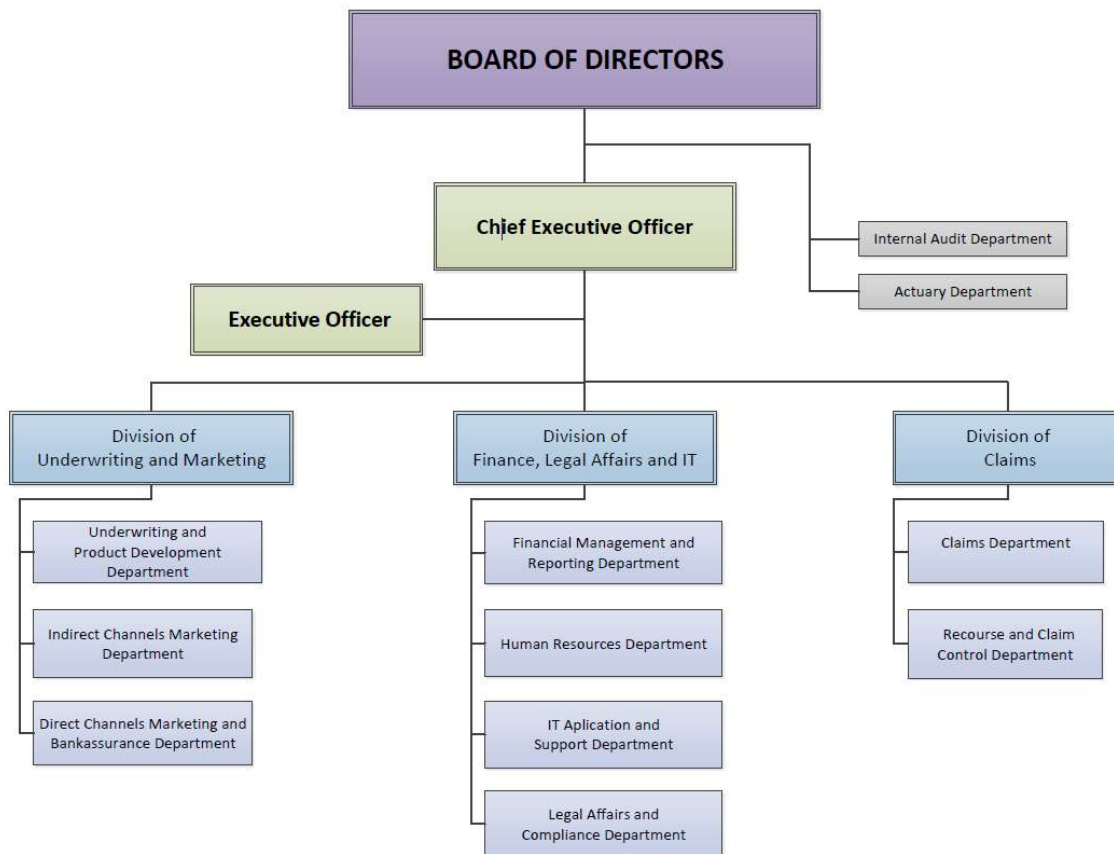
Согласно Статутот на Банката, заради ефикасно извршување на работите, Банката е организирана во организациони делови: сектори, дирекции, одделенија и други организациони форми. Заради вршење на дејности и работи од предметот на работење на Банката надвор од нејзиното седиште, може да се основаат филијали, експозитури и други организациони форми предвидени со акти на Банката.

Во моментот Банката има вкупно 44 филијали и експозитури во следните градови: Скопје, Битола, Прилеп, Струмица, Неготино, Свети Николе, Гевгелија, Ресен, Куманово, Гостивар, Штип, Тетово, Охрид, Струга, Кочани, Велес, Кавадарци, Кичево, Радовиш и Дебар.

Организационата шема на Банката како и мрежата на филијали и експозитури е објавена и редовно се ажурира на веб страната на Банката. Постоечката организациона шема на Банката е дадена во прилог подолу.

Во прилог исто така организационата структура на ХАЛК ОСИГУРУВАЊЕ, кое е во 100% сопственост на ХАЛКБАНК АД Скопје.

Информации и податоци поврзани со примената на Кодексот за корпоративно управување на Банката

Банката со Одлука на Надзорен одбор од 20.09.2018 г. усвои Кодекс на корпоративно управување кој ги опфаќа правилата на управување со Банката и правилата за надзор и управување, а соодветни измени и дополнувања се направени на 17.12.2019 година. Предмет на Кодексот на корпоративно уредување на Банката се постапката на свикување и одржување на Собрание на акционери, соработката меѓу Надзорниот и Управниот одбор, доставувањето на информации и документи од Управниот Одбор до Надзорниот одбор, обврските и одговорностите на Надзорниот одбор, Управниот одбор и другите органи и начинот на нивната работа, критериумите и правилата за именување членови на Надзорниот одбор и за начинот на нивното наградување, критериумите и правилата за именување членови на Управниот одбор на банката, членови на Одборот за ревизија, членови на Одборот за управување со ризиците и на останатите органи во Банката, воспоставување на ефикасни системи на внатрешна контрола како и ефикасно спроведување на функцијата на внатрешната и надворешна ревизија, контрола на усогласеноста на работењето на банката со прописите, функцијата на интегрирано управување со ризиците и други елементи кои се регулирани со Кодексот.

Во корпоративното управување Банката во целост е усогласена со горенаведените одредби и принципи како и начелата на Кодексот на корпоративно управување и релевантните законски прописи.

Информации и податоци за политиката на Банката за спречување судир на интереси

Банката со Одлука на Надзорниот одбор од 20.09.2018 година има усвоено Политика за избегнување на судир на интереси која ги дава насоките на органите на управување и на вработените за детерминирање на судирот на интереси, начинот на идентификување и негово следење. Со Политиката, се предвидуваат мерки и активности кои се преземаат во случај на постоење судир на интереси.

Лицата со посебни права и одговорности во рамките своите надлежности и одговорности, определени со Законот за Банки, Статутот на Банката, Одлуката за правила за добро корпоративно управување во банка, актот за внатрешна организација и систематизација и Договорот за вработување не смеат да дозволат постоењето на судир на интереси да влијае врз вршењето на нивните одговорности.

Согласно Законот за Банките, Лицата со посебни права и одговорности редовно, на секои шест месеци доставуваат писмена изјава за постоење или непостоење судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

При извршување на своите надлежности и одговорности, Лицата со посебни права и одговорности потребно е да обезбедат сигурно и стабилно управување со Банката.

Лицата со посебни права и одговорности не смеат да присуствуваат при разгледувањето и донесувањето на одлуки, да склучуваат договори или да вршат други деловни активности во случај да постои судир меѓу нивниот личен интерес и интересот на Банката. За постоењето на судир на интереси се дава писмена изјава и пред одржување на состанокот за разгледување и донесување на одлуки, склучување на договори или вршење на друга деловна активност.

Писмената изјава се доставува до Надзорниот Одбор и до Управниот одбор на Банката и во неа се наведува основот од кој произлегува судирот меѓу личниот интерес и интересот на Банката. Надлежниот орган е должен да ги испита околностите и да донесе одлука во рамките на своите надлежности по поднесената изјава и доколку е потребно до повисокиот орган да поднесе предлог за донесување на одлука.

Информации и податоци за спроведување на Политиката на наградување на Банката

Политиката на наградување на Халкбанк АД Скопје се заснова на на Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во Банка, Упатствата на европското надзорно тело за банкарство за политиките за правични примања како и генералните принципи кои произлегуваат од Политиката за наградување на ХАЛК БАНКАСИ АШ Турција како мнозински акционер на ХАЛКБАНК АД Скопје. Политиката за наградување се предвидува да даде јасни насоки за разумно и соодветно наградување на лицата со посебни права и одговорности со цел да се обезбеди внимателно и ефикасно управување со ризиците.

Политиката за наградување се прифаќа од страна на Управниот одбор а се усвојува од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Основните начела на Политиката за наградување на Банката претставуваат рамка која важи за сите вработени во банката, како и за лицата именувани како лица со посебни права и одговорности.

Во делот на листата на лица со посебни права и одговорности влегуваат:

- Членовите на Надзорниот одбор
- Членовите на Одборот за ревизија
- Управниот одбор
- Одборот за управување со ризици
- Директори на Сектори, Дирекции и Филијали

По однос на лицата со посебни права и одговорности а кои се во редовен работен однос во Банката во 2020 година се исплатени следниве нето надоместоци:

А) Управен одбор:

Управниот одбор брои 4 члена

	Фиксен дел	Варијабилен дел	Вкупно
УПРАВЕН ОДБОР	17.870.482 ден	3.127.004 ден	20.997.486 ден

Б) Останати лица со посебни права и одговорности

Во категоријата на Директори на Сектори, Дирекции и Филијали заклучно со 31.12.2020 година 74 вработени се водат како лица со посебни права и одговорности.

	Фиксен дел	Варијабилен дел	Вкупно
Лица со посебни права и одговорности	79.387.228 ден	15.888.958 ден	95.276.186 ден

Износот кој во текот на 2020-та година е исплатен на членовите на Надзорниот одбор е прикажан погоре и е во износ од 6.497 илјади денари и претставува фиксна исплата, за Надзорниот одбор не е предвиден варијабилен дел.

Износот кој во текот на 2020-та година е исплатен на членовите на Одборот за ревизија е 82 илјади денари, фиксен износ кој се исплатува на 1 член на Одборот за ревизија. За одборот за Ревизија не е предвиден варијабилен дел.

Информации за користење на услуги од надворешни лица коишто се значајни за целокупното работење на Банката

Согласно *Одлуката за управување со ризиците* на НБРМ, Банката има пишана Политика за користење услуги од надворешни лица, и поврзани документи со неа како што се: Процедура за оценка на добавувачи, Процедура за набавка на средства и услуги, Процедура за управување со трети страни.

Политиката и процедурите за управување со ризикот од користење на услуги од надворешни лица (аутсорсинг) претставува документ со кој се регулира следењето и контролата на изложеноста на Банката на ризикот од аутсорсинг, односно активно управување со истиот, со цел намалување на овој ризик на прифатливо ниво кое може да се контролира и што ќе и овозможи на Банката зголемување на профитот, а истовремено намалување на ризикот. Политиката ги дефинира методите и начините на следење и контролирање на ризиците од користење услуги од надворешни лица, процената на ризикот од аутсорсинг, организационата поставеност на Банката и соодветните одговорности во оваа област.

Банката не користи друштво за помошни услуги коешто обработува финансиски трансакции или чува податоци за главната банкарска апликација.

Внатрешната ревизија на активностите за управувањето со ризикот од користење на услуги од надворешни лица се врши согласно годишниот план на Дирекцијата за внатрешна ревизија.